



dopředného mikropohledu, daňový klín, náklady na kapitál, efektivní marginální daňová sazba, efektivní průměrná daňová sazba, spotřební daně, ekologické daně, daň ze zemního plynu, daň z pevných paliv, akcíz, cigarety, Evropská unie, sazba daně, politika, vládní uskupení, volební cyklus, daně z příjmů, sociální pojištění, Reforma veřejných financí, daň z příjmů, daňové zatížení, mzda, superhrubá mzda, Převodní ceny, spojené osoby, komisionář, závislý agent, princip tržního odstupu, daňový mix, daňová politika EU, sazby daní, daň z nemovitostí, daň ze staveb, daň z pozemků, místní koeficient osvobození od daně, fiskální decentralizace, daňová reforma, daňové zatížení, daň z příjmů fyzických osob, průměrná mzda, Euro, taxation system, tax rates, přeshraniční zápočty ztrát, domácí zápočty ztrát, konsolidace, správa místních daní, místny poplatok, územná samospráva, daňové příjmy, všeobecne záväzné nariadenie, vzdelávaní, daně, ekonomika, politika, daňová reforma, daň z příjmu, dědická a darovací, DPH, daňová kvóta, daňové zatížení, definice daně, rovná daň, ekologické daně, osobní důchodová daň, příspěvky na sociální zabezpečení, mezinárodní pronájem pracovní síly, sociální zabezpečení, příjmy sociálního zabezpečení, pojistné sociálního zabezpečení, daňová reforma, daňový systém, daňový mix, Národní strategický referenční rámec, Rámec podpory spoločenstva, strategický cieľ, strategická priorita, operačný program, prioritné osi, opatrenia, oprávnení prijímatelia, ERDF, Kohézny fond, dopytový systém alokácie verejných zdrojov, ponukový systém alokácie verejných zdrojov, programové financovanie, finančné riadenie, kohézna politika, obnovitelné zdroje energie, energetické úspory, strukturální fondy, komunitární programy, územní energetická koncepce kraje, regionální operační programy, municipiální sféra, Produktivity práce, Metódy odmeňovania vzduvotníctve,

XV. ročník mezinárodní odborné konference

Teoretické a praktické aspekty veřejných financí

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta financí a účetnictví

16. – 17. 4. 2010

kraje, VÚC, fiškálna politika, malé obce, příjmy z daní, výše, struktura, variabilita příjmů z daní, veřejné výdaje, incidence veřejných výdajů, rozpočtové určení daní, hospodaření obcí, velikost obce, financování obcí a krajů, rozpočtové určení daní, dotace měst a obcí, dotace krajů, samostatná působnost, přenesená působnost, zdravotnický systém, zdravotnické účty, finanční spravedlnost, flat tax, pension reform, political economy, příjmy, výdaje, rozpočet, deficit, konkurenceschopnost, invalidní pojištění, důchodové pojištění, nemocenské pojištění, morbidita, konverze invalidních důchodů ve starobní, investice do vzdělání, školné, lidský kapitál, návratnost investice do vzdělání, public economy, social economy, social enterprise sector, cooperatives, foundations, associations, služby, obce, finanční veřejné finance, finanční soustava, Lafferova křivka, ekonomie veřejných služeb, prohibitivní zóna, efektivnost, administrativní náklady, lidský kapitál, úspory, investice, spravedlnost, zdraví, zdravotní politika, fiscal policy, automatic



Editorial

Dear readers,

In April 2010 the Department of Public Finance organizes the **XVth International Conference "Theoretical and Practical Aspects of Public Finance"**. Its Scientific and Organising Committees and Department of Public Finance of the University of Economics in Prague successfully invites to Prague outstanding scientists and in other spheres functioning people.

The Conference became this way not only regular event for Czech scientists but also the opportunity for creation of contacts with academics, other scientists, civil servants and other experts for the exchange of experience in broader extent.

We would like to heartily invite you to this Conference and we wish you a nice stay in Prague.

On behalf of the Scientific and Organising Committees and Department of Public Finance of the University of Economics in Prague,



Květa Kubátová,

Chair of the Conference Scientific Committee

Seznam příspěvků

Tematická oblast: Daňová politika

- Anna Bánociová: Realizácia opatrení vlády SR v oblasti daní na prekonanie dopadov krízy
- Vendula Bílková, Hana Meitnerová, Jana Vrtalová: Oceňování majetku reálnou hodnotou dle IAS/IFRS a českých účetních standardů
- Beáta Blechová: Určování míry efektivního daňového zatížení korporací na základě metody zpětného makropohledu
- Václav Boněk: Vyvolané náklady u daně z příjmů fyzických osob
- Karel Brychta: Zdaňování příjmů fyzických osob ze závislé činnosti vybrané změny v legislativní úpravě od roku 1993
- Josef Březina: Daňové úniky u spotřební daně z minerálních olejů
- Rositsa Ivanova: Modern aspects of tax policy of the Republic of Bulgaria
- Emília Jakubíková, Miroslava Novikmecová: The Impact of the Crisis on the State Budgets of the Czech and Slovak Republics
- Karel Janda: Linear Almost Ideal Demand System approach to the econometric estimation of optimal commodity taxation
- Jana Janoušková: Vývoj osobní důchodové daně v ČR a její postavení v podmínkách současné krize
- Stanislav Klazar, Barbora Slintáková: Analýza celoživotního dopadu veřejného důchodového pojištění v České republice
- Květa Kubátová: Vliv specifických efektivních daňových sazeb na chování podniků (přehled literatury)
- Yvona Legierská: Zjednodušení daní
- Jonáš Mach, Stanislav Klazar: Economic Crisis and Tax Revenue Prediction
- Jitka Matějková: Vývoj a perspektiva pojistného sociálního zabezpečení
- Lukáš Moravec: Daňové motivy alokace investic
- Danuše Nerudová: Podpora SME na evropské úrovni v období hospodářské krize
- Yuliya Petrenko: Theory and Practice of Forming the Local Taxation

System at the Level of Municipality

Kamil Provazník: Procentní a pevná sazba spotřební daně z tabákových výrobků a jejich úloha při výběru daně kombinovaným způsobem

Zdeněk Sadovský, Jitka Matějková: SME, daně etc.

Andrea Schvábová, Alena Hartlová: Porovnání daňového zatížení původních zemí EU včetně zemí visegrádské čtyřky a USA a příčiny rozdílů

Veronika Solilová, Veronika Sobotková: EC Arbitrážní úmluva a její navrhovaná revize

Slavomíra Svátková, Hana Zídková: Vývoj přístupu ke stanovení základu daně z přidané hodnoty v tuzemsku u plnění nesouvisejících s ekonomickou činností

Pavel Svirák: Daňová reforma v období hospodářské krize

Irena Szarowská: Daňové zatížení a ekonomický růst v Evropské unii

Tereza Šinkyříková: Daňová harmonizace. Pro a proti

Jan Široký: Politika členských států Unie v oblasti sazeb DPH

Jana Tepperová: Aktuální vývoj koordinace sociálního zabezpečení v Evropské unii

Marko Timchev: Analysis of the Risk for Bankruptcy of the Company Tax Treatment Mechanism in Case of Bankruptcy with Ensuing Liquidation under the Acting Law for Corporative Income Taxation

Juraj Válek: Vývoj spotřebnej dane z liehu a salda zahraničného obchodu

Alena Vančurová: Odhad změn daňové incidence po integraci daně z příjmů fyzických osob a pojistného sociálního pojištění

Leoš Vítek, Jan Pavel : Efektivnost využití daní jako stimulačního nástroje pro změnu technologií ke snížení znečišťování ovzduší

Václav Vybíhal: Daňová politika České republiky v podmínkách ekonomické krize

Tematická oblast: Veřejné výdajové programy

Andrea Čambalová, Pavol Ochotnický: Implicitný dlh slovenského penzijného systému

Miroslav Červenka: Zadlužování obcí v důsledku řešení bytové politiky po roce 2000

Roman Horák: Úloha finančního řízení v rezortu obrany při řešení problémů a dopadů současné krize

Radek Jurčík: PPP projekty v České republice - analýza stavu k 1. 1. 2010

Marika Nachtigalová: Veřejné výdaje v ochraně životního prostředí v ČR a možnosti hodnocení z hlediska efektivity jejich vynakládání

Václav Urbánek: Vzdělání, příjmová nerovnost a veřejná podpora vzdělání

Tematická oblast: Veřejné rozpočty

Rudolf Bauer: Tax revenues of regional government in Slovakia

Jiří Bečica, Ivana Chmielová: Srovnání výdajů na obyvatele na příkladu vybraných obcí Moravskoslezského kraje

Kornélia Beličková: (Ne)jasné (ne)úplnosti v sústave verejných rozpočtov SR

Srečko Devjak: Indicators for Creditworthiness Evaluation of Municipalities in Slovenia

Michaela Horňáková: Rozpočtování na úrovni krajů

Robert Jahoda, Petra Dvořáková: Ovlivňuje ekonomická krize rozpočtový proces krajů?

Milan Jílek: Deficitní sklon veřejných financí a fiskální pravidla na centrální a sub-centrální úrovni vlády

Tomáš Kala: Analýza disparit v rozpočtech obcí a krajů

Dušan Kozovský: Efektivnosť a optimalizácia procesu decentralizácie verejných financií v podmienkach SR

Jarmila Neshybová: Víceleté rozpočtování a jeho vliv na rozpočty ÚSC (výsledky dotazníkového šetření)

Lucie Sedmihradská: Mohou změny daně z nemovitostí zvýšit finanční stabilitu obcí v případě recese?

Petr Tománek: Faktory vývoje fiskální decentralizace obecních rozpočtů v ČR

Jaroslav Vostatek: Panevropský penzijní systém a daňový mix

Tematická oblast: Veřejné politiky a veřejné finance

Olga Angelovská, Petr Háva: Mezinárodní diskurz privatizace ve zdravotnictví

Peter Bilka: Signálna úloha verejného sektora pri definovaní úrovne miezd v čase krízy

Martin Dlouhý: Mental Health Financing: A Comparison of Four Countries

Antonie Doležalová: Státní rozpočet ve finanční vědě ve 20. a 30. letech 20. století. Přístup V. Funka a J. Drachovského

Blanka Ernegrová: Kvazimandatorní výdaje na platy z pohledu současné ekonomické krize

Lubomír Grúň: Možnosti právní regulace finančních vztahů k naplnění některých celospolečenských priorit

Miroslav Hájek: Přínos protikrizových opatření v oblasti ochrany životního prostředí v České republice

Jiří Hammer: Metodické problémy aplikace změn ve formě řízení nákladů ekonomických subjektů: případ Celní správy České republiky

Pavλίna Homolová: Vliv interakce daňového a dávkového systému na motivaci k práci

Vratislav Izák: Expenditure on the welfare state and economic growth

Eva Kafková, Daniela Hudacká, Zuzana Bričová: The development of the replacement rate of average wages by pension in the Slovak Republic, Czech Republic, Finland and Portugal in the years 2004 – 2008

Ladislav Kavřík: Racionalita jednání veřejné správy

Rudolf Kubík: Looking for the human capital proxy: Expanding the Barro & Lee, Cohen & Soto datasets

Kateřina Maršíková, Pavla Řehořová: Financing of Higher Education in Selected European Countries

- Ľuboš Maxina: Právna úprava hypotekárneho úveru vo vzťahu k verejným financiám SR v úvahách de lege ferenda
- Beáta Meričková: Faktory efektívnosti kontrahovania služieb vo verejnom sektore
- Jan Mertl: Vliv ekonomické krize na systém zdravotního pojištění
- Kateřina Myslivcová: Public-Private Partnership - inovativní metoda v zajišťování veřejných služeb
- Juraj Nemeč: Akú cestu zvoliť na krytie deficitov a zabezpečenie verejných potrieb?: Zvyšovanie daní verzus zvyšovanie efektívnosti
- Zuzana Neupauerová, Dáša Vališová: Vplyv konkurencieschopnosti regiónov na zmiernovanie regionálnych disparít v podmienkach Slovenskej republiky
- František Ochrana: Pojetí krize, rizika a nejistoty a jejich interpretace v behaviorální ekonomii
- Miroslav Pavlas: Význam ekonomických indikátorů udržitelného rozvoje měst v době finanční krize
- Jana Péliová: Vplyv fiškálnej decentralizácie na efektívnosť verejných financií. Príklad Slovenskej republiky
- Vojtěch Roženský: Dopady finanční krize na výnosy ze státních dluhopisů a dluhovou službu ČR
- Ingrid Šabíková: Implementation of Accrual Based Accounting into the Slovak Public Sector and its Impact on Increasing of General Government Budget Economy
- Šebo Ján: Regulačné zásahy do kapitalizačného piliera penzijného systému v prostredí oligopolu
- Radim Valenčík: Teorie redistribučních systémů a veřejné politiky: Příčiny globální ekonomické krize
- Václav Vilhelm: Energetické aspekty zemědělství ve vztahu k veřejným financím
- Radim Zelenka: Aplikace Aaronova pravidla v podmínkách České republiky

Konference se účastní

Ing. Mgr. Olga Angelovská
Ing. Anna Bánociová, Ph.D.
RNDr. Rudolf Bauer
Ing. Jiří Bečica, Ph.D.
doc. Ing. Kornélia Beličková, Ph.D.
Ing. Peter Bilka
Ing. Vendula Bílková
Ing. Beáta Blechová, Ph.D.
Ing. Václav Boněk
Mgr. Zuzana Bričová
Ing. Karel Brychta
Ing. Josef Březina CSc.
Ing. Andrea Čambalová
Ing. Miroslav Červenka
prof. Dr. Srečko Devjak
doc. Martin Dlouhý
doc. PhDr. Ing. Antonie Doležalová, Ph.D.
Ing. Petra Dvořáková, Ph.D.
Ing. Blanka Ernegrová
Ing. Vlasta Feješová
doc. JUDr. Lubomír Grúň, CSc.
doc. Ing. Miroslav Hájek, Ph.D.
doc. Ing. Bojka Hamerníková, CSc.
Ing. Jiří Hammer
Ing. Alena Hartlová
MUDr. Petr Háva, CSc.
Ing. Pavlína Homolová
Ing. Roman Horák, CSc.
Ing. Milena Horčicová, CSc.
Ing. Michaela Horňáková
Ing. Zdeněk Hrdlička
Bc. Daniela Hudacká
Ing. Ivana Chmielová
Dr. Rositsa Ivanova
prof. Ing. Vratislav Izák, CSc.
Ing. Robert Jahoda, Ph.D.

doc. Ing. Emília Jakubíková, CSc.
prof. Ing. Karel Janda, Ph.D., M.A., Dr.
doc. Ing. Jana Janoušková, Ph.D.
doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.
JUDr. Ing. Radek Jurčík, Ph.D.
doc. Ing. Eva Kafková, Ph.D.
Ing. Tomáš Kala, DrSc., DBA
Ing. Mgr. Ladislav Kavřík
Ing. Otto Kechner
Ing. Stanislav Klazar, Ph.D.
Ing. Dušan Kozovský, Ph.D.
prof. Ing. Květa Kubátová, CSc.
Ing. Rudolf Kubík
Doc. Ing. Lenka Láchová, CSc.
Ing. Yvona Legierská
RNDr. Miroslav Leixner
Bc. Milena Loučková
Ing. Alena Maaytova, PhD.
Bc. Jonáš Mach
Ing. Kateřina Maršíková, Ph.D.
Ing. Jitka Matějková
RNDr. Zuzana Matušková
JUDr. Ing. Ľuboš Maxina
Ing. Hana Meitnerová
doc. Ing. Beáta Meričková, Ph.D.
Ing. Jan Mertl, Ph.D.
Ing. Lukáš Moravec, Ph.D.
Ing. Kateřina Myslivcová, Ph.D.
Ing. Marika Nachtigalová
Ing. Věra Nečadová
prof. Ing. Juraj Nemeč, CSc.
doc. Ing. Danuše Nerudová, Ph.D.
Ing. Jarmila Neshybová
Ing. Zuzana Neupauerová
Ing. Miroslava Novíkmecová
doc. Ing. Pavol Ochotnický, Ph.D.
prof. PhDr. František Ochrana, DrSc.
doc. Ing. Jan Pavel, Ph.D.

doc. Ing. František Pavelka
Ing. Miroslav Pavlas
Ing. Jana Péliová, Ph.D.
Yuliya Petrenko, M.A.
Ing. Kamil Provazník
PhDr. Ing. Vojtěch Roženský
Ing. Pavla Řehořová
doc. Ing. Zdeněk Sadovský, CSc.
Ing. Lucie Sedmihradská, Ph.D.
Ing. Andrea Schvábová
Ing. Barbora Slintáková, Ph.D.
Ing. Veronika Sobotková
Ing. Veronika Solilová
doc. Ing. Slavomíra Svátková
Dr. Ing. Pavel Svirák
Ing. Irena Szarowská
Ing. Ingrid Šabíková, Ph.D.
doc. Mgr. Ing. Ján Šebo, Ph.D.
Ing. Tereza Šinkyříková
prof. Ing. Jan Široký, CSc.
Dr. Marko Timchev
doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
doc. Ing. Václav Urbánek, CSc.
Ing. Juraj Válek
doc. Radim Valenčík, CSc.
prof. Ing. Alena Vančurová, Ph.D.
Ing. Drahomíra Vašková, CSc.
Ing. Václav Vilhelm, CSc.
Ing. Leoš Vítek, Ph.D.
prof. Ing. Jaroslav Vostatek, CSc.
Ing. Jana Vrtalová
prof. Ing. Václav Vybíhal, CSc.
Ing. Radim Zelenka
Ing. Hana Zídková

Vědecký výbor konference

předseda: **Květa Kubátová**, *Vysoká škola ekonomická v Praze*

členové: **Bojka Hamerníková**, *Vysoká škola finanční a správní*
Vratislav Izák, *Vysoká škola ekonomická v Praze*
Juraj Nemec, *Univerzita Mateja Béla, Banská Bystrica*
Jan Široký, *VŠB – Technická univerzita Ostrava*
Václav Urbánek, *Vysoká škola ekonomická v Praze*
Alena Vančurová, *Vysoká škola ekonomická v Praze*

Pořadatel



Katedra veřejných financí
Fakulta financí a účetnictví
Vysoká škola ekonomická v Praze

Nám. W. Churchilla 4

130 67 Praha 3

<http://kvf.vse.cz>

Internetové stránky konference

<http://kvf.vse.cz/konference>

Tematická oblast: Daňová politika

Ing. Anna Bánociová, Ph.D.

e-mail: anna.banociova@tuke.sk

adresa: Katedra financií, Fakulta ekonomická, Technická univerzita v Košiciach,
Nemcovej 32, 040 01 Košice

Realizácia opatrení vlády SR v oblasti daní na prekonanie dopadov krízy

Kríza je vo všeobecnosti nežiaduci jav, ktorý prináša mnohé negatíva a ohrozenia. Svojimi dopadmi vyvoláva však aj zmenu v myslení, s cieľom vykonať také rozhodnutia a prijať také opatrenia, ktoré by jej dôsledky eliminovali, prípadne zmiernili na únosnú mieru. Nutnosť prijať rozhodné opatrenia na jej zmiernenie je na manažéroch tak v podnikovej sfére, ako aj štátu, teda na vláde. Vláda Slovenskej republiky prijala balíček opatrení na ich zmiernenie vo viacerých oblastiach. Jednou z nich je oblasť mzdovej, daňovej a odvodovej politiky. Príspevok je zameraný na analýzu niektorých opatrení vlády, ktoré sa majú pozitívne prejaviť v podnikateľskom prostredí a boli premietnuté do novelizovaných daňových zákonov. V príspevku sú analyzované vybrané vládne opatrenia na podmienky konkrétneho podniku.

Kľúčová slova: balíček opatrení, kríza, prah registrácie DPH, daň z príjmov.

Ing. Beáta BLECHOVÁ, Ph.D.

e-mail: blechova.beata@seznam.cz

adresa: Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, Slezská univerzita v Opavě,
Univerzitní náměstí 1934/3, 733 40 Karviná

Určování míry efektivního daňového zatížení korporací na základě metody zpětného makropohledu

Článek se věnuje problematice určování míry efektivního daňového zatížení korporací a to na základě využití metody zpětného makropohledu. Možnost objektivního porovnávání daňového zatížení korporací v různých státech Evropské unie podle statutárních sazeb daní z příjmů je významným způsobem omezena např. nestejnými pravidly pro stanovení výše základu daně z příjmů korporací, která vyplývají z daňové legislativy platné v jednotlivých státech. Proto se jako vhodnější nástroj pro posuzování rozdílů v daňovém zatížení podniků mezi státy jeví efektivní korporátní daňové sazby. Jednou z metod určování efektivních daňových sazeb je metoda zpětného makropohledu.

Klíčová slova: Korporátní daně z příjmů, míra efektivního zatížení korporací, metoda zpětného makropohledu, implicitní daňová sazba, Evropský systém účtů ESA 95.

Ing. Václav Boněk

e-mail: vaclav.bonek@centrum.cz

adresa: Kateadra účetnictví a financí, Ekonomická fakulta, Jihočeská univerzita v
Českých Budějovicích
Studentská 13, 370 05 České Budějovice

Vyvolané náklady u daně z příjmů fyzických osob

Příspěvek je reakcí na výzkumnou studii "Analýza nákladů soukromého sektoru vyvolaných daňovým systémem" z prosince 2008. Na konkrétním souboru více než 40 tisíc poplatníků daně z příjmů fyzických osob z Jihočeského kraje, jejichž jediným příjmem je příjem z podnikání a jiné obdobné výdělečné činnosti, dokazuje, že hlavní příčinou vysokých vyvolaných nákladů není prvořadě složitost daňových předpisů či daňové evidence (resp. účetnictví), ale skutečnost, že díky rozsáhlým legálním i nelegálním daňovým únikům jsou přiznávány velmi nízké základy daně a tudíž i velmi nízké částky daně z příjmů, a že výrazně klesá podíl poplatníků, kteří vůbec nějakou daň platí. Na změnách daňové legislativy a vývojových tendencích pak ukazuje, že procento vyvolaných nákladů nadále roste a dosáhne za rok 2009 velmi vysokých hodnot.

Klíčová slova: daň z příjmů fyzických osob, podnikání a obdobná výdělečná činnost, vyvolané náklady.

JEL: H26.

Ing. Karel Brychta, Ph.D.

e-mail: brychta@fbm.vutbr.cz

adresa: Ústav financí, Fakulta podnikatelská, Vysoké učení technické v Brně
Kolejní 2906/4, 612 00 Brno

Zdaňování příjmů fyzických osob ze závislé činnosti vybrané změny v legislativní úpravě od roku 1993

Tento příspěvek se zaměřuje na přiblížení vybraných základních změn v legislativní úpravě zdaňování příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků a to od roku 1993 do roku 2009. Cílem provedené komparace relevantních ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. a předpisů souvisejících bylo postihnout koncepční a další významné změny v úpravě předmětné oblasti. Autor se v rámci provedeného srovnání zaměřil na několik základních a od nich odvozených dílčích kategorií. Pozornost byla zaměřena nejenom na ustanovení dotýkající se pouze daného typu příjmů, ale pochopitelně i na další obecná ustanovení pro zdaňování příjmů fyzických osob, které ovlivňují výslednou daňovou zátěž poplatníka, jako jsou nezdánitelné části základu daně a slevy na dani. Příspěvek vznikl za finanční podpory GA ČR jako dílčí výstup grantového projektu č. 402/09/P469 - Vývoj a konkurenceschopnost českého daňového systému z pohledu zdanění příjmů fyzických osob.

Klíčová slova: daň z příjmů, efektivní sazba daně, komparace, závislá činnost.

JEL: H24, J30, K34.

Ing. Josef BŘEZINA, CSc.

e-mail: brezina@pef.czu.cz

adresa: Katedra obchodu a financí, Česká zemědělská univerzita v Praze
Kamýčká ul. 129, 165 21 Praha-Suchdol

Daňové úniky u spotřební daně z minerálních olejů

V úvodní části příspěvku je pojednáno o tom, co to daňový únik. Dále jsou uvedeny faktory, které způsobují velkou četnost a vysoké ztráty daňového výnosu u spotřební daně z minerálních olejů. Uvedené údaje byly získány od správce daně, což jsou celní orgány. V příspěvku jsou uvedeny odhalené a zdokumentované případy daňových úniků u spotřební daně z minerálních olejů.

Klíčová slova: daňový únik, spotřební daně, daň z minerálních olejů, daňový výnos, správa daní celními orgány.

Dr. Rositsa IVANOVA

e-mail: Rosi_Ivanova@abv.bg

adresa: University of National and World Economy, Sofia city, Republic of Bulgaria
Sofia, 1000, Caborna street 4, v.5, et.3, ap.12

Modern aspects of tax policy of the Republic of Bulgaria

The tax system is a basic element of the tax policy and the financial system of the state. In the conditions of currency board the problems of tax policy are especially topical and important. The effectiveness of the state policy followed by the Republic of Bulgaria, the achievement of economic growth and the fulfillment of the national priorities directly depend on the tax policy carried out. The paper contains a critical analysis of tax policy of the Republic of Bulgaria in the process of the country's joining the European Union in the following key directions: 1) about the harmonization of the Bulgarian tax legislation with the one of the European Union; 2) about the possibilities of decrease of the tax burden with the purpose of achievement of stable economic growth, firmness and autonomy of the country's tax policy within the framework of the general tax policy of the European Union; 3) about creative development and improvement of the tax administration together with simplification of the administrative rules and procedures, as well as increase of the number of the administrative services made through the Internet. A critical analysis is made of tax policy of the Republic of Bulgaria in the conditions of the country's membership in the European Union, in the following directions: 1) about formation of the state budgetary revenues from direct and indirect taxation; 2) about formation of the budgetary revenues of the local municipalities; 3) problems of the social security system of the country. The Republic of Bulgaria will continue its active participation in the program of the European Union for improvement of the tax systems within the internal market. The aim is improvement of the Bulgarian tax system and of the country's tax policy in the conditions of membership in the European Union.

Klíčová slova: harmonization, development, tax, policy, procedure, municipalities.

JEL: M48.

doc. Ing. Emília JAKUBÍKOVÁ, CSc.

e-mail: emilia.jakubikova@tuke.sk

adresa: Katedra financií, Ekonomická fakulta Technickej univerzity v Košiciach
Nemcovej 32, Košice, Slovensko

Ing. Miroslava NOVIKMECOVÁ

adresa: Katedra financií, Ekonomická fakulta Technickej univerzity v Košiciach
Nemcovej 32, Košice, Slovensko

The Impact of the Crisis on the State Budgets of the Czech and Slovak Republics

The ongoing global financial crisis has negatively affected social and economic development of individual countries, although they have been affected in different ways. The aim of the paper is to analyze the impact of the crisis on the volume and structure of the state budget revenues of the Czech and Slovak Republics. The period of 2001-2009, which the analysis is based on, is to enable a selection of impacts evolving from the reform processes and, on the other hand, to evaluate the effectiveness of the adopted government measures aimed at mitigating the impact of the crisis.

Klíčová slova: state budget, tax revenue, crisis, package of measures.

JEL: H2, H6.

prof. Ing. Karel JANDA, Ph.D., M.A., Dr.

e-mail: Karel-Janda@seznam.cz

adresa: Katedra bankovníctví a pojišťovnictví, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Linear Almost Ideal Demand System approach to the econometric estimation of optimal commodity taxation.

The aim of this paper is to provide a reliable set of income, own-price, and cross-price elasticities of demand for the consumer goods, foods and alcohol beverages based on Almost Ideal Demand System model applied to the most relevant Czech data set of Household Budget Statistics. The within-group expenditure elasticities show following pattern, where the number in brackets represents relevant t-statistic. Whereas wine and spirits behave as necessities with corresponding group-expenditure elasticities 0.76 (-24.44) and 0.47 (-69.52), beer and non-alcoholic drinks show a luxury pattern with corresponding elasticities 1.33 (35.03) and 1.06 (12.06). In terms of total income elasticities this means total elasticities of 0.98 for beer, 0.56 for wine, 0.35 for spirits and 0.78 for non-alcoholic beverages. All alcoholic beverages show negative own-price elasticities, amounting to -0.97 (-4.45) for beer, -1.09 (-6.69) for wine and -1.21 (-12.85) for spirits.

Klíčová slova: Almost Ideal Demand System, consumption, the Czech Republic, elasticity, price, alcohol, tax.

JEL: D12, L66, Q18.

doc. Ing. Jana JANOUŠKOVÁ, Ph.D.

e-mail: janouskova@opf.slu.cz

adresa: Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, Slezská univerzita v Opavě,
Univerzitní náměstí 1934/3, 733 40 Karviná

Vývoj osobní důchodové daně v ČR a její postavení v podmínkách současné krize

Osobní důchodová daň stále zaujímá významné místo v rámci daňových politik v soudobých daňových systémech ale rozdělení daňové zátěže u důchodových daní mezi fyzické a právnické osoby v České republice je rozdílné oproti obvyklým evropským poměrům. Česká republika je charakteristická vysokým podílem pojistného a naopak nízkým podílem zdanění příjmů fyzických osob. V souvislosti se současnou krizí se opět začíná vést diskuze ohledně návratu progresu ve zdanění, která byla legislativně zakotvena v zákonu o daních z příjmů do konce r. 2007.

Klíčová slova: Zdanění příjmů, osobní důchodová daň, zdanění práce, sociální pojistné.

Ing. Stanislav KLAZAR, Ph.D.

e-mail: klazar@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Ing. Barbora SLINTÁKOVÁ, Ph.D.

e-mail: barbora@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Analýza celoživotního dopadu veřejného důchodového pojištění v České republice

Studie je příspěvkem k výzkumu komplexní problematiky fungování penzijního zabezpečení. Zaobírá se jednak redistribučním efektem a jednak finanční udržitelností systému. Originálním přínosem studie je konstrukce trajektorií celoživotních příjmů. Hlavním cílem výzkumu bylo analyzovat dopad, resp. redistribuční efekt, důchodového pojištění v České republice z perspektivy celoživotního cyklu za předpokladu, že se osoba účastníci se důchodového pojištění dožije věku odchodu do starobního důchodu a začne pobírat starobní důchod.

Speciálně pro účely tohoto výzkumu byla modelována pseudopanelová data o celoživotních příjmech zaměstnanců. K modelování posloužila reálná průřezová data o mzdách a dalších charakteristikách zaměstnanců za rok 2006 z výběrového statistického zjišťování „Informační systém o průměrném výdělků“. Pro každého zaměstnance s modelovanou trajektorií celoživotního příjmu bylo odvozeno celoživotní zaplacené pojistné, vč. pojistného odvedeného zaměstnavatelem, a celoživotní důchod. Předpokládalo se, že ekonomická aktivita osob začíná po ukončení jejich formálního vzdělávání a končí odchodem do důchodu v zákonném věku v r. 2006. V době ekonomické aktivity osoby odvádějí pojistné, které bylo kalkulováno dle pravidel nastavených legislativou platnou v r. 2006. Následně osoby pobírají starobní důchod, který byl vypočten dle důchodové formule platné v r. 2007, a to až do podle statistik očekávaného věku dožití.

Dopad důchodového pojištění byl zkoumán pomocí analýzy vztahu mezi čistým výnosem, tj. rozdílem mezi celoživotním důchodem a celoživotním pojistným, resp. mezi mírou návratnosti, definovanou jako podíl

celoživotního důchodu na celoživotním pojistném, a blahobytem jedince. Analýza ukázala, že ne všichni jedinci čerpají na důchodech aspoň tolik, kolik bylo za ně do systému na pojistném odvedeno. V relaci k jejich výdělkům jsou relativně vyšší důchody přiznány osobám s průměrnými či podprůměrnými příjmy. Regresivní dopad důchodového pojištění je vysvětlen na základě spolupůsobení několika faktorů: důchodové formule, věku odchodu do důchodu, věku dožití a tvaru funkce celoživotního příjmu.

Přerozdělovací efekt důchodového pojištění byl potvrzen měřením nerovnosti rozdělení celoživotních příjmů modelovaných jedinců. Ze srovnání Giniho koeficientů nebo všeobecných indexů nerovnosti pro příjem bez vlivu důchodového pojištění a pro příjem ovlivněný důchodovým pojištěním plyne, že důchodové pojištění snižuje nerovnost v rozdělení příjmů. Navíc, dekompozice všeobecného indexu nerovnosti podle pohlaví odhalila, že důchodové pojištění snižuje nerovnost v příjmech mezi muži a ženami.

Klíčová slova: veřejné důchodové zabezpečení, incidence, distribuce.

JEL: H22, H55.

Dostupné on-line na <http://f1.vse.cz/veda-a-vyzkum/projekty/abc/>

prof. Ing. Květa KUBÁTOVÁ, CSc.

e-mail: kubatova@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Vliv specifických efektivních daňových sazeb na chování podniků (přehled literatury)

Efektivní daňové sazby (průměrné či marginální) jsou v daňové teoretické i empirické literatuře často předmětem výzkumného zájmu nebo vstupují do modelů jako vhodnější alternativa nominálních sazeb. Efektivní sazby lépe než nominální vyjadřují distorzi, kterou mezi tržní efektivní výnos z investice vkládají daně. Požadavek nedistorzních daní resp. daňové neutrality je jedním ze základních požadavků kladených na daně. Přesto se v literatuře příliš nesleduje distorznost uvnitř jedné a téže daně způsobená jejím neneutralním nastavením. Příčinou je pravděpodobně nedostatek relevantních údajů o takovýchto distorzích, neboli o různých efektivních sazbách daně u různých odvětví, finančních a investičních nástrojů apod. V následujícím textu se zaměříme právě na tyto distorze u korporativní daně a nebude přihlíženo k různým statutárním sazbám daní, protože předmětem našeho zájmu jsou distorze, které nazýváme strukturální, čili distorze uvnitř jedné daně. Pojem specifická efektivní sazba daně v článku vyjadřuje efektivní sazbu daně u specifického odvětví (sr. Egger aj., 2009), pro specifický investiční nástroj, finanční zdroj apod. Cílem článku je poskytnout ucelený pohled na současný stav výzkumu v oblasti vlivu rozdílných specifických daňových sazeb (daňových klínů) na chování subjektů. Literatura v přehledu je tříděna podle několika kritérií, jako teoretické a empirické práce, typy distorzí nebo výsledky výzkumu.

Klíčová slova: daň korporací, efektivní daňová sazba, investiční rozhodnutí, daňová distorze, daňové stimuly.

JEL: H21, H25.

Ing. Ivona LEGIERSKÁ.

e-mail: yvona.legierska@seznam.cz

adresa: Vysoká škola finanční a správní, o.p.s. Praha
Estonská 500, 101 00 Praha 10

Zjednodušení daní

Zjednodušení daní je pojem, který mají všechny politické strany ve svých programech, objevují se v programových prohlášeních všech vlád po roce 1993, kdy byla v České republice zavedena nová daňová soustava. Autorka se ve svém příspěvku zamýšlí, do jaké míry je možné realizovat tuto myšlenku v praxi, kde je ona pomyslná hranice zjednodušení daní. A jsou vůbec daně či daňové zákony složité? Vlastní úvahy a závěry vycházejí z její dlouholeté praxe při výběru daní.

Klíčová slova: zjednodušení daní.

Bc. Jonáš Mach

e-mail: xmacj45@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Ing. Stanislav KLAZAR, Ph.D.

e-mail: klazar@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Economic Crisis and the Tax Revenue Prediction

Public revenue forecasts should be accurate and unbiased. This paper follows and deepens the initial finding of research (Klazar 2006 - Tax Revenue Prediction under Condition of Imperfect Control over Tax-Collecting Authority). We analyze the possible reasons for biased (overestimated or underestimated) tax revenue forecasts. We carry out empirical analysis to test relation between effort and relative grow of tax revenue. This analysis is broden by influence of economic crisis.

Key words: revenue forecast; biased forecast; agency theory, economic crisis.

JEL classification: H2, H3.

Ing. Jitka MATĚJKOVÁ

e-mail: matejkova@sting.cz

adresa: AKADEMIE STING, o. p. s., soukromá vysoká škola v Brně
Stromovka 1, 637 00 Brno

Vývoj a perspektiva pojistného sociálního zabezpečení

Příspěvek se zabývá analýzou vývoje pojistného sociálního zabezpečení a také souvislostmi s příjmy státního rozpočtu. Na základě přehledu podstatných změn v letech 2004-2010 představuje možnou variantu řešení, která by vedla ke zlepšení současného stavu vzhledem k poplatníkům pojistného.

Klíčová slova: Pojistné sociálního zabezpečení, poplatník pojistného, příjmy státního rozpočtu.

Ing. Hana MEITNEROVÁ

e-mail: h.meitner@seznam.cz

adresa: Ústav účetnictví a daní, Provozně ekonomická fakulta, Mendelova univerzita v Brně
Zemědělská 1, 613 00 Brno

Ing. Jana VRTALOVÁ

e-mail: jvrtalova@seznam.cz

adresa: Ústav účetnictví a daní, Provozně ekonomická fakulta, Mendelova univerzita v Brně
Zemědělská 1, 613 00 Brno

Ing. Vendula BÍLKOVÁ

e-mail: vendelka@volny.cz

adresa: Ústav účetnictví a daní, Provozně ekonomická fakulta, Mendelova univerzita v Brně
Zemědělská 1, 613 00 Brno

Oceňování majetku reálnou hodnotou dle IAS/IFRS a českých účetních standardů

Příspěvek, který vznikl v rámci řešení interní grantové soutěže IGA na PEF MENDELU v Brně č. 33/2009 se zabývá oceňováním majetku reálnou hodnotou v rámci Českých účetních standardů a Mezinárodních standardů účetního výkaznictví. Článek se věnuje vhodnosti využívání této metody u vybraných druhů aktiv v podniku. Jsou v něm zohledněny také výhody a nevýhody této metody na základě definic reálné hodnoty dle IFRS a české právní úpravy účetnictví.

Klíčová slova: reálná hodnota, majetek, IAS/IFRS.

Ing. Lukáš MORAVEC, Ph.D.

e-mail: moravec@pef.czu.cz

adresa: Katedra obchodu a financí, Provozně ekonomická fakulta, ČZU v Praze Kamýcká
129, 165 21 Praha 6 - Suchbát

Daňové motivy alokace investic

Studie vymezuje objem potenciálně daňově motivovaných světových a českých přímých zahraničních investic (FDI) alokovaných v daňových rájích, zároveň interpretuje interakci daňové politiky a mezinárodního daňového plánování a determinuje konkrétní daňové faktory, jež ovlivňují geografickou alokaci FDI, a to v podobě výstupů ekonometrických analýz.

Klíčová slova: přímé zahraniční investice, daňová konkurence, daňové plánování.

JEL: H21, H25.

doc. Ing. Danuše NERUDOVA, Ph.D.

e-mail: d.nerudova@seznam.cz

adresa: Ústav účetnictví a daní, Provozně ekonomická fakulta, Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, Zemědělská 1, 613 00 Brno

Podpora SME na evropské úrovni v období hospodářské krize

Malé a střední podniky tvoří podstatnou část společností působících v členských zemích Evropské Unie - podle nejnovějších statistik operuje ve dvaceti sedmi členských státech Evropské unie 20 milionů malých a středních společností (dále jen SME), a tyto společnosti v soukromém sektoru vytvářejí 67,1% pracovních míst. SME jsou považovány Evropských Společenství klíčové faktory ekonomického růstu a vytváření pracovních míst. V období 2002-2007 přispěli k růstu pracovních míst 84% (7,3 mil. prac. míst), zatímco velké společnosti (dále jen LSE) 16% (1,4 mil. prac. míst), a proto je jim na půdě Evropské unie v posledních deseti letech věnována zvýšená pozornost. Formují se programy podpory, zejména v oblasti financování, poskytování informací a poradenských služeb. V roce 2001 a 2003 nechala Evropská komise vypracovat studie, které se zabývaly pozicí SME na jednotném trhu a identifikací daňových a účetních překážek, se kterými se tyto společnosti setkávají. Absence jednotných účetních standardů pro SME a existence daňových překážek (zejména v podobě vyvolaných nákladů zdanění, nemožnosti přeshraničního zápočtu ztrát a dalších) je důvodem skutečnosti, že v porovnání s LSE se SME zapojují do přeshraničních aktivit na jednotném trhu výrazně méně. SME rozvíjejí aktivity zejména na domácích (národních) trzích. Vzhledem k současnému globálnímu prostředí, v němž se společnosti pohybují a s ohledem na současný hospodářský pokles je více než jasné, že zapojení SME do přeshraničních aktivit a účast na jednotném trhu by zvýšila jejich konkurenceschopnost a výkonnost, což by mohlo velmi výrazně ovlivnit ekonomiku a hospodářský růst celé Evropské unie. Článek se proto zabývá možnostmi zavedení jednotného systému zdanění SME jako podpory SME v EU v období hospodářské krize.

Klíčová slova: SME, jednotný systém zdanění, CCCTB, zdanění v domácí zemi.

JEL: H25, M41.

Yulyia Petrenko, M.A.

e-mail: yuliyape@mail.ru

adresa: Faculty of Economics and Administration, Masaryk University
Lipová 41 a, Brno 602 00

Theory and Practice of Forming the Local Taxation System at the Level of Municipality

The article is dedicated to the system of local taxation at the level of municipality. Most of the population of Central and Eastern Europe lives in cities, and the lion's share of the region's economic activities take place there. The newly established democracies and local governments in the municipality face complex urban challenges, including the ever-growing demand for better infrastructure; the need for fast, flexible, and efficient public and private services; and increasing expectations for better urban environments. At the same time, local governments must operate within the framework of a shrinking public sector. During recent years the attempts to form the local taxation system in Ukraine have failed. The reason is that problems of the local budgets are mostly treated by local authorities in the context of the need to provide local budgets with sufficient financial resources. In this connection, a search of forms and methods of strengthening finances of local governments in Ukraine is an urgent task. The basic aim of the article is to work out measures of increasing the level of economic and social development of cities and towns on the basis of study the European practice of fiscal policy implementation with the account of peculiarities of institutional structure of transition economies. The Czech Republic was in its transition period not much time ago and it is very useful to compare the development of the local taxation system in the Czech Republic and Ukraine for working out the recommendations on determining optimum relations between fiscal policy and socio-economic development of cities and towns in Ukraine on its way to European integration. Proposals as for improvement of the local taxation system in Ukraine on the basis of the Czech Republic's experience are worked out.

Klíčová slova: Taxes, local taxation system, local taxes and fees, municipality.

JEL: H20.

Ing. Kamil PROVAZNÍK

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická
v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Procentní a pevná sazba spotřební daně z tabákových výrobků a jejich úloha při výběru daně kombinovaným způsobem

Tato práce se zabývá způsobem zdanění cigaret a posuzuje jednotlivé argumenty, které jsou uváděny ve prospěch či neprospěch jednotlivých složek spotřební daně. Dochází k závěru, že pouze kombinací a použitím všech tří složek daně lze optimalizovat výběr daně a zároveň účinně omezovat spotřebu tabákových výrobků

Klíčová slova: Spotřební daň; procentní, pevná a minimální složka daně, cigareta, daňové zatížení.

doc. Ing. Zdeněk SADOVSKÝ, CSc.

e-mail: sadovsky@sting.cz

adresa: AKADEMIE STING, o.p.s., vysoká škola
Stromovka 1, 637 00 Brno

Ing. Jitka MATĚJKOVÁ

e-mail: matejkova@sting.cz

adresa: AKADEMIE STING, o.p.s., vysoká škola
Stromovka 1, 637 00 Brno

SME, daně etc.

Celá léta úspěšně proklamujeme, že střední stav, tedy živnostníci, malé a střední podniky (SME, SMB, MSP), jsou jedním z důležitých pilířů demokracie. Bez jejich existence by jednak obrovsky vzrostla nezaměstnanost a rovněž příjmy veřejných financí by se dostaly do ještě podstatně horší situace (pokud je to ještě možné), než jsou teď. Lze soudit, že problémy hospodářské krize by bez této podnikatelské skupiny vedly ke katastrofě. Podle zprávy (MPO 2008) se v roce 2008 malé a střední podniky podílely 61,52 % na zaměstnanosti a 35,17 % na tvorbě HDP. Podle stejného zdroje jsou malé a střední podniky hnací silou podnikatelské sféry, růstu, inovací i konkurenceschopnosti. Je tedy zřejmá vazba mezi veřejnými financemi a vývojem podnikatelských aktivit, zejména v době hospodářské krize. Stať se zabývá některými vybranými problémy rozvoje malého a středního podnikání, z nichž za podstatné lze považovat ani ne tak zákony, ale jejich neustálé změny a také uměle vytvářenou řevnivost mezi podnikateli a zaměstnanci. Ne bez významu je také konkurenceschopnost v evropském prostoru. V závěru jsou navržena některá opatření, která by prospěla jak vývoji podnikání, tak i veřejným financím.

Klíčová slova: SME, daně, krize, veřejné finance, konkurenceschopnost v EU.

Ing. Andrea SCHVÁBOVÁ

e-mail: andrea.schvabova@gmail.com

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Ing. Alena HARTLOVÁ

e-mail: hartlova.alena@post.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Porovnání daňového zatížení původních zemí EU včetně zemí visegrádské čtyřky a USA a příčiny rozdílů

Ještě na počátku 60. let bylo daňové zatížení EU a USA na přibližně stejné úrovni, dnes je rozdíl v daňovém zatížení těchto dvou oblastí více než 10 %ních bodů. V roce 2008 činila daňová kvóta USA necelých 27,0 %, zatímco daňová kvóta v zemích Evropské unie původních členských států byla 39,7 %. Pokud do porovnání zahrneme také země střední Evropy (Českou republiku, Slovensko, Polsko a Maďarsko), daňové zatížení EU se nepatrně sníží, na úroveň 38,8 %. Příčinou může být obecně menší daňové zatížení postkomunistických zemí, které se prostřednictvím pozitivní daňové politiky snaží přilákat do země zahraniční kapitál. Otázkou je, co zapříčinilo prudký nárůst daňového zatížení v EU oproti USA v období posledních 40 let, resp. které typy daní k tomuto nárůstu nejvíce přispěly a přispívají. Cílem tohoto příspěvku je proto porovnat vývoj daňového zatížení a daňového mixu ve starých zemích EU (tj. Rakousko, Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Německo, Řecko, Irsko, Itálie, Lucembursko, Nizozemí, Portugalsko, Španělsko, Švédsko, VB), zemích visegrádské čtyřky (tj. Česká republika, Slovensko, Maďarsko, Polsko) a Spojených státech a pokusit se přiblížit, které složky daní nejvíce přispěly k nárůstu rozdílů v daňovém zatížení. Pro dosažení cíle používáme popis historického vývoje celkového daňového, stejně jako daňového mixu, ve zkoumaných zemích od roku 1965 . Analýza daňového mixu je provedena v souladu s dělením daní dle OECD . Ke zjištění, která z daní nejvíce přispívá k rozdílnému daňovému zatížení EU a USA, používáme rozklad rozklad daňového zatížení sledovaných oblastí. Použité metody jsou analýza, komparativní analýza, syntéza a matematicko-statistická metoda rozkladu.

Klíčová slova: daňové zatížení, daňový mix, daňové příjmy, EU země.

Ing. Veronika SOLILOVÁ

e-mail: Ritve@email.cz

adresa: Ústav účetnictví a daní, Fakulta provozně ekonomická, Mendelova Univerzita
v Brně
Zemědělská 1, 613 00 Brno

Ing. Veronika SOBOTKOVÁ

e-mail: veronika.sobotkova@mendelu.cz

adresa: Ústav účetnictví a daní, Fakulta provozně ekonomická, Mendelova Univerzita
v Brně
Zemědělská 1, 613 00 Brno

EC Arbitrážní úmluva a její navrhovaná revize

Příspěvek se zaměřuje na problematiku arbitráže dle EC Arbitrážní úmluvy (90/436/EEC z 23. července 1990). Tato multilaterální úmluva umožňuje vyřešit případy dvojího zdanění, které se týkají pře vodních cen, neboť poskytuje závaznou arbitráž v případech, kdy příslušné orgány členských států nedosáhly vzájemné dohody ve lhůtě 2 let od prezentace případu. Cílem Arbitrážní úmluvy je tedy eliminace dvojího zdanění v případech převodních cen. Příspěvek obsahuje praktickou aplikaci arbitráže včetně uvedení problémů, které vyplynuly z uvedení do praxe a na závěr shrnutí návrhu revize Arbitrážní úmluvy, který byl zveřejněn v září roku 2009.

Klíčová slova: Arbitrážní úmluva, transfer pricing, vzájemná dohoda.

doc. Ing. Slavomíra SVÁTKOVÁ

e-mail: svatkova@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Ing. Hana ZÍDKOVÁ

e-mail: Hana.Zidkova@cz.ey.com

adresa: Ernst & Young, s. r. o.
Karlovo nám. 10, 120 00 Praha 2

Vývoj přístupu ke stanovení základu daně z přidané hodnoty v tuzemsku u plnění nesouvisejících s ekonomickou činností

Základ daně patří mezi nosné prvky daňové techniky a spolu s dalšími nástroji předurčuje výši výsledné daně, resp. daňové povinnosti. Zdálo by se tudíž zcela logické, že se bude jednat o oblast, která bude v daňovém zákoně pregnantně definována a jejíž vymezení bude v čase stabilní. Ukazuje se však, že v případě stanovení základu daně z přidané hodnoty u bezúplatných plnění nesouvisejících s ekonomickou činností je tomu v České republice jinak. Od počátku roku 2004 až do současnosti se u těchto plnění vystřídaly čtyři alternativy základu daně, později diferencované i podle předmětu daně (zboží, služby), a to počínaje cenou obvyklou podle zákona o oceňování majetku přes pořizovací cenu zboží (nebo celkové náklady, pokud tato cena není známa) až po cenu, za kterou by bylo možné zboží pořídit, tj. jakousi obvyklou (tržní) pořizovací cenu. Kromě celkových nákladů ani jedna ze tří zbývajících alternativ nekopíruje základ daně vymezený ve směrnici Rady 2006/112/ES. Hlavním cílem příspěvku je poukázat, s pomocí ilustrativních příkladů, na praktické dopady rozdílného vymezení základu daně.

Klíčová slova: Daň z přidané hodnoty, základ daně, cena obvyklá, pořizovací cena, obvyklá pořizovací cena, kupní cena, plnění nesouvisející s ekonomickou činností, osobní spotřeba, dary.

Dr. Ing. Pavel SVIRÁK

e-mail: pavelsvirak@seznam.cz

adresa: Fakulta podnikatelská, Vysoké učení technické v Brně, Kolejní 4, 612 00 Brno

Daňová reforma v období hospodářské krize

Rok 2009 představoval nástup finanční krize i v České republice. Tato krize postupně přešla, tak jako v jiných zemích, v krizi hospodářskou. Jednotlivé země se snažili najít rychlá a účinná opatření, očekávajíc, že tato opatření poměrně rychle rozvinující zažehnají. Ne jinak tomu bylo i v České republice. I u nás se začali vymýšlet nejrůznější opatření, která by rozvíjející se hospodářskou krizi pokud možno ihned a nadobro zastavila. Proto vláda České republiky navrhla nejrůznější opatření, která by měla vést jednak ke snižování výdajů hrazených z veřejných rozpočtů a také taková, která by měla zajistit zvýšení příjmů v roce 2010. Vyvrcholením těchto návrhů bylo také předložení daňové reformy realizovatelné v letech 2009 a 2010. Tyto změny zákonů se projevily především v zákoně o dani příjmů fyzických a právnických osob, v zákoně o dani z přidané hodnoty a v zákoně o dani z nemovitostí. Tyto úpravy by měly zajistit jednak zvýšení příjmů do státního rozpočtu (např. zvýšením sazeb, odstranění různých zvýhodnění), ale také přinést změny, které by podněcovaly aktivitu podnikatelských subjektů (např. úpravy podmínek finančních pronájmů, urychlení odpisování majetku).

Klíčová slova: krize, reforma, daň z příjmů, daň z přidané hodnoty. podstatné změny těchto zákonů.

Ing. Irena SZAROWSKÁ

e-mail: szarowska@opf.slu.cz

adresa: Katedra financí, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, Slezská univerzita
v Opavě, Univerzitní náměstí 1934/3, 733 40 Karviná

Daňové zatížení a ekonomický růst v Evropské unii

Vliv zdanění na úroveň a tempo růstu ekonomické výkonnosti není jasnou záležitostí. Na vyšší úroveň daňového zatížení lze nahlížet jako na vážnou překážku trvalého zvyšování ekonomické úrovně země. Vyšší daně způsobují distorze v ekonomické aktivitě, mohou snižovat míru úspor a investic, odrazují od práce a podnikání a v neposlední řadě vytvářejí podmínky k nárůstu šedé ekonomiky. Na druhou stranu může být zdanění pro ekonomiku přínosné, protože z daní je placeno poskytování veřejných statků, které zvyšují životní úroveň a bohatství celé společnosti. Jsou-li vybrané daně používány efektivně, pak poskytnuté veřejné služby mohou zvyšovat produktivitu lidského i fixního kapitálu soukromého sektoru a podpořit dlouhodobý ekonomický růst. Jak je známo, daňové zatížení se velmi liší strukturou i velikostí v jednotlivých členských zemích. Je známo, že daňové zatížení se v jednotlivých členských zemích Evropské unie liší strukturou i velikostí. Článek je proto zaměřen na analýzu reálných efektů daňového zatížení a jejich vlivu na ekonomickou výkonnost země. Analýza je založena na ověření hypotézy o vlivu změn ve zdanění na ekonomický růst. Model testuje statistickou významnost vlivu celkového daňového zatížení a změn ve struktuře zdanění (poměr mezi přímými, nepřímými daněmi a příspěvky na sociální zabezpečení) na tempo růstu HDP. Empirické ověření se provádí na panelu zemí EU v období 1995 - 2008, základní metodou testování je panelová regrese.

Klíčová slova: zdanění, daňové zatížení, ekonomický růst, panelová regrese.

Ing. Tereza ŠINKYŘÍKOVÁ

e-mail: liborovna@mail.muni.cz

adresa: Katedra veřejné ekonomie, Ekonomicko-správní fakulta, Masarykova univerzita
Lipová 41a, Brno 602 00

Daňová harmonizace. Pro a proti

Argumentace harmonizace daní v rámci EU tvoří nedílnou součást dané problematiky. Je rozhodovacím momentem, neboť odráží odlišné hodnoty a přístupy k celému harmonizačnímu konceptu a bere v potaz i případné důsledky. Jejich relevance je pak klíčová pro určení, zda a proč se preference jednotlivých zájmových skupin či zemí naplňují spíše v postupu směřujícím k daňové konkurenci či harmonizaci.

Klíčová slova: Daňová konkurence, daňová harmonizace, přímé a nepřímé zdanění, "race to the bottom", daňová pekla, daňové ráje.

prof. Ing. Jan ŠIROKÝ, CSc.

e-mail: jan.siroky@vsb.cz

adresa: Katedra veřejné ekonomiky, Ekonomická fakulta, Vysoká škola báňská -
Technická univerzita Ostrava, Sokolská 33, 701 21 Ostrava

Politika členských států Unie v oblasti sazeb DPH

Příspěvek se zaměřuje na oblast nepřímých daní v Evropské unii. Na základě hodnocení harmonizačního procesu v oblasti sazeb daně z přidané hodnoty dokumentuje mantinely pro autonomní politiku jednotlivých členských zemí EU. Rozdílný stupeň závaznosti při implementaci směrnic mnohdy ponechává prostor pro zohlednění národních zájmů. Tato skutečnost se projevila i v různých přístupech při řešení ekonomické krize.

Klíčová slova: Daňová politika, Evropská unie, daň z přidané hodnoty, implementace směrnic, ekonomická krize, harmonizace.

JEL: F15, H30.

Ing. Jana TEPPEROVÁ

e-mail: jana.tepperova@gmail.com

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Aktuální vývoj koordinace sociálního zabezpečení v Evropské unii

V současné praxi je zcela běžný přeshraniční hospodářský styk, včetně přeshraničního poskytování služeb. S tím je spojen i pohyb pracovníků, kteří vykonávají svou práci ať už v rámci svého zaměstnaneckého vztahu či v rámci samostatné výdělečné činnosti ve více státech. V zájmu migrujících pracovníků a potažmo i v zájmu poskytovatelů služeb je společná koordinace sociálního zabezpečení v tomto případě zemí Evropské unie, resp. Evropského hospodářského prostoru. Příspěvek vychází z vědecké práce vypracované pod záštitou sdružení trESS – „Think Tank Report 2008, Towards a new framework for applicable legislation“, v rámci které byla mimo jiné nastolena doporučení pro další koordinaci sociálního zabezpečení v Evropské unii. Předmětem tohoto příspěvku je analýza těchto doporučení, zda a jakým způsobem korespondují se změnami danými v novém základním nařízení pro koordinaci sociálního zabezpečení v Evropské unii účinném od 1. května 2010, tj. Nařízení Evropského parlamentu a Rady ES 883/2004, resp. prováděcím Nařízením Evropského parlamentu a Rady ES 987/2009.

Klíčová slova: koordinace sociálního zabezpečení, příspěvky na sociální zabezpečení, principy koordinace.

JEL: H24, H55.

Dr. Marko TIMCHEV

e-mail: m.timchev@abv.bg

adresa: University of National and World Economics, Sofia, Bulgaria
Studentski Grad Hristo Botev, Sofia, Bulgaria

Analysis of the Risk for Bankruptcy of the Company Tax Treatment Mechanism in Case of Bankruptcy with Ensuing Liquidation under the Acting Law for Corporative Income Taxation

An inspection over the methods of discriminant analysis, which is known in the European and World Theory and Practice as methods of analysis and estimation of the risk for insolvency (bankruptcy) of the enterprise (company), shall be made in the report. The alternative discriminant functions are considered as - Z-Scores Methods of Analysis , which are developed by scientists like Professor Doc. Ed. Altman, Professor Doc. Fulmar, Professor Doc. Taflar, Professor Lis, Professor Tissou, etc. A comparative characteristic of the diapasons with the respective microeconomic interpretation has been prepared in which the separate Z-Score coefficients moves. The mechanism of tax treatment of Enterprise (company), which is under the conditions of insolvency (bankruptcy) with ensuing liquidation procedure, has been presented. In this case some special features of tax treatment under the acting Law for corporative income taxation of the Republic of Bulgaria, have been considered. The regime of tax treatment is especially considered according the Law for corporative income taxation of the Joint Ventures with foreign participation respectively for the foreign companies, which are in case of ensuing (bankruptcy).

Klíčová slova: Analysis, Z-Score Analysis, Daňová politika, regime of tax.

JEL: M48.

Ing. Juraj VÁLEK

e-mail: valek.euba@gmail.com

adresa: Katedra financií, Národohospodárska fakulta, Ekonomická univerzita
Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava

Vývoj spotrebnej dane z liehu a salda zahraničného obchodu

Vo svojom príspevku analyzujem vplyv podielu selektívnej spotrebnej dane z liehu na vývoj zahraničného obchodného salda danej komodity. Samotné zvyšovanie sadzby dane môže utlmiť nákupy v obchodnej sieti a to sa postupne odrazí aj v utlmení tuzemskej výroby, prípadne aj legálneho dovozu pre obchodnú sieť. Postupne preto, lebo prebehne proces predzásobenia, tzn. že obchodná sieť zaregistruje, že sa spotrebná daň zvýši a tak v predstihu začne s predzásobením, aby si zaistila primeraný zisk po precenení zásob. Keďže Česká republika pri liehovinách je významným obchodným partnerom pre Slovenskú republiku, zameriavam sa aj na vývoj zahraničného obchodného salda vo vzťahu k Českej republike.

Klíčová slova: spotrebná daň z liehu, zahraničné obchodné saldo, obchodná sieť, predzásobenie, výroba liehu.

prof. Ing. Alena VANČUROVÁ, Ph.D.

e-mail: vancura@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická
v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Odhad změn daňové incidence po integraci daně z příjmů fyzických osob a pojistného sociálního pojištění

Už řadu let se v České republice uvažuje o úplné integraci daně z příjmů fyzických osob a pojistného sociálního pojištění. Úplná integrace má však závažné dopady na rozložení daňového zatížení. Příspěvek se pokusí načrtnout alternativy změn daňového zatížení základních druhů příjmů. Dále bude diskutována otázka zahrnutí minimálních a maximálních základů do konstrukce integrované daně a rovněž vliv slev na dani, případně odpočtů od základu daně. Pozornost bude věnována rovněž důsledkům použití lineární a progresivní nominální sazby daně. Odhady budou simulovány na datech z výběrového šetření příjmů a výdajů domácností.

Klíčová slova: daň z příjmů fyzických osob, pojistné sociálního pojištění, daňová incidence.

JEL: H22.

doc. Ing. Leoš VÍTEK, Ph.D.

e-mail: vitek@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

doc. Ing. Jan PAVEL, Ph.D.

e-mail: pavelj@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Efektivnost využití daní jako stimulačního nástroje pro změnu technologií ke snížení znečišťování ovzduší

EU pokračuje ve svém úsilí snižovat emise, což se projevilo i reformou EU ETS. Ministerstvo životního prostředí ČR zvažovalo i další kroky, které by mohly urychlit pokles emisí do ovzduší a přispět tak k naplnění environmentálních cílů u hlavních polutantů. Cílem tohoto příspěvku je ukázat, jaké jsou odhady nákladů na zamezení znečišťování ovzduší a poukázat na možnosti využití zdanění firem (DPPO) jako nástroje pro urychlení obměny technologií. Výsledky analýzy ukazují, že s výjimkou slevy na dani nelze od DPPO očekávat výraznější stimulaci technologických inovací vedoucích k poklesu emisí.

Klíčová slova: náklady na zamezení, poplatky za znečištění ovzduší, zdanění firem.

JEL: H23, Q52, Q53, Q58.

prof. Ing. Václav VYBÍHAL CSc.

e-mail: vaclav.vybihal@volny.cz

adresa: Masarykova univerzita v Brně Ekonomicko-správní fakulta Katedra veřejné ekonomie, Lipová 41a, 602 00 Brno

Daňová politika České republiky v podmínkách ekonomické krize

Příspěvek se zabývá problematikou úlohy státu a daňové politiky České republiky v podmínkách prohlubující se ekonomické krize. Autor analyzuje v širším kontextu hospodářskou politiku České republiky v předkrizovém a krizovém období a navrhuje změny ve směřování této politiky. Významnou pozornost věnuje zejména daňové politice a její roli v podmínkách hospodářské recese. Zaměřuje se rovněž na problematiku zmírnění dopadů krize na firmy a domácnosti. Nedílnou součástí příspěvku jsou věcné návrhy na změny, resp. opatření v daňové oblasti. Příspěvek je jedním z výstupů Interního grantového projektu řešeného na Vysoké škole finanční a správní v Praze.

Klíčová slova: Hospodářská politika, daňová politika, ekonomická krize, recese, firmy, domácnosti, návrhy změn.

JEL: H2.

Tematická oblast: Veřejné výdajové programy

Ing. Andrea ČAMBALOVÁ

e-mail: acambalova@gmail.com

adresa: Katedra financií, Národohospodárska fakulta, Ekonomická univerzita v Bratislave
Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava, Slovenská republika

doc. Ing. Pavol OCHOTNICKÝ, Ph.D.

e-mail: ochotnic@euba.sk

adresa: Katedra financií, Národohospodárska fakulta, Ekonomická univerzita v Bratislave
Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava, Slovenská republika

Implicitný dlh slovenského penzijného systému

Príspevok prezentuje alternatívne metodologické prístupy k vymedzeniu a meraniu implicitného penzijného dlhu. Vybrano u metodológiou kvantifikuje vývoj implicitného penzijného dlhu a to pri súčasných parametroch slovenského penzijného systému ako aj pri predpoklade rôznej parametrickej a systémovej úpravy slovenského penzijného systému.

Klíčová slova: implicitný penzijný dlh, prispievatelia, poberatelia.

Ing. Miroslav ČERVENKA

e-mail: cervenka@svsconsult.cz

adresa: Katedra rozpočtového managementu, Vysoká škola finanční a správní
Estonská 500, 101 00 Praha 10

Zadlužování obcí v důsledku řešení bytové politiky po roce 2000

Příspěvek se zabývá možnými rozpočtovými dopady některých problémů souvisejících s účastí obcí v bytových družstvech a s tím souvisejícím spoluvlastnictvím bytových domů postavených zčásti z veřejných prostředků. Původně dobře zamýšleným opatřením státní bytové politiky došlo, s přispěním selhání a poruch na mikroekonomické úrovni většiny zainteresovaných subjektů, k ohrožení rozpočtové stability některých municipálních jednotek.

Klíčová slova: Rozpočet, úvěr, záruka, bytové družstvo, Státní fond rozvoje bydlení.

Ing. Roman HORÁK, CSc.

e-mail: roman.horak@unob.cz

adresa: Katedra ekonomie, Fakulta ekonomiky a managementu, Univerzita obrany v Brně
Kounicova 65, 602 00 Brno

Úloha finančního řízení v rezortu obrany při řešení problémů a dopadů současné krize

Článek na základě vymezení pojmu finanční řízení v rezortu obrany autor ukazuje na možné přístupy k finančnímu řízení v rezortu obrany při řešení problémů a dopadů současné krize v souvislosti s naplňováním poslání resortu obrany a Armády České republiky. V souladu s úspornými opatřeními vlády autor překládá do diskuse racionalizační opatření zaměřené, která by měla napomoci zvýšit účelné a účinné využití dostupných finančních zdrojů.

Klíčová slova: finanční řízení, ministerstvo obrany, Armáda České republiky, finanční prostředky, účinnosti, účelnost výdajů, management.

JEL: H41.

JUDr. Ing. Radek JURČÍK, Ph.D.

e-mail: jurcik@mendelu.cz

adresa: Ústav práva, Provozně ekonomická fakulta, Mendelova univerzita v Brně
Zemědělská 1, 613 00 Brno

PPP projekty v České republice - analýza stavu k 1. 1. 2010

Veřejná správa je hlavním uživatelem a producentem veřejných potřeb sloužící k mnoha cílům v tom samém čase. Mezi hlavní cíle veřejné správy patří zajištění veřejných služeb vymezené právem či politickými programy, výkon veřejné moci v rozsahu, způsoby stanovenými zákonem. Veřejné zakázky bezprostředně navazují na veřejné rozpočty, jsou jimi do určité míry řízeny a některé větší veřejné zakázky jsou přímo v rozpočtu vyjádřeny. Jiné veřejné zakázky jsou zahrnuty v položkách rozpočtu. Jak veřejné rozpočty, tak veřejné zakázky jsou upraveny právními předpisy. V intencích právních předpisů jsou schvalovány rozpočty a jejich priority a veřejné zakázky jsou nástrojem vynakládání významné části rozpočtů. Jinak řečeno, na politické úrovni jsou stanoveny politické cíle, které jsou vyjádřeny v rozpočtech. Veřejné zakázky jsou nástrojem ke konkrétní realizaci těchto veřejných cílů. Ne však nástrojem jediným. Veřejné zakázky se realizují v případech, kdy zabezpečení těchto cílů se děje formou outsourcingu. Pokud se tak děje formou, kdy veřejná správa zajišťuje dosahování těchto cílů svými vlastními prostředky (zaměstnanci), nejde o veřejné zakázky. Ekonomický význam veřejných zakázek spočívá především v rozsahu tohoto trhu a jeho významu pro dodavatele. Někteří dodavatelé – zejména v oblasti stavební jsou závislí pouze na zajišťování veřejných potřeb.

Ing. Marika NACHTIGALOVÁ

e-mail: marika.nachtigalova@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická
v Praze
Nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Veřejné výdaje v ochraně životního prostředí v ČR a možnosti hodnocení z hlediska efektivnosti jejich vynakládání

Problematika ochrany životního prostředí je spojena s tržními selháními a nástrojem jejich nápravy jsou různé státní zásahy, např. veřejné výdaje. Objem vynakládaných prostředků v rámci veřejných výdajových programů na ochranu životního prostředí dosahuje značných částek a každoročně roste. Podle zákona o finanční kontrole mají být veřejné prostředky vynakládány hospodárně, účelně a efektivně. Kritérium efektivnosti může být úspěšně splněno pouze stanovením hodnotících ukazatelů, které umožní ex-ante a ex-post evaluaci jednotlivých podporovaných projektů i výdajových programů. Z analýzy hodnotící současnou podobu veřejných výdajových programů na ochranu životního prostředí vyplývá, že není možné provádět komplexní hodnocení efektivnosti jejich vynakládání.

Klíčová slova: veřejné výdaje, efektivnost, evaluace.

JEL: H50, D61, H43.

Ing. Václav URBÁNEK

e-mail: urbanek@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická
v Praze

Nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Vzdělání, příjmová nerovnost a veřejná podpora vzdělání

Vzdělání vytváří příležitost pro vyšší výdělky a příjmová nerovnost je spojena s úrovní a rozdělením vzdělání ve společnosti. Rozvíjení lidského kapitálu je všeobecně považováno za hlavní cestu z chudoby pro jednotlivce i pro společnost. Nicméně rostoucí počty absolventů zejména vysoko školských jsou často spojeny s rostoucí mzdovou diferenciací mezi úrovněmi vzdělání (střední, terciární) i uvnitř jednotlivých úrovní vzdělání. Vzdělanostní politika společnosti reprezentovaná do značné míry veřejným financováním školství vykazuje rozporné redistribuční výsledky v přístupu ke vzdělání (hlavně terciárnímu) i v následující mzdové nerovnosti. Data z výzkumů (EU, USA...) ukazují, že ohled na nízkopříjmové skupiny v přístupu k terciárnímu vzdělání není v reformách financování vysokého školství zásadní.

Klíčová slova: lidský kapitál, vysokoškolské vzdělání, příjmová nerovnost, veřejná podpora vzdělání.

JEL: I22, I28, J24.

Tematická oblast: Veřejné rozpočty

RNDr. Rudolf BAUER

e-mail: rudbau@gmail.com

adresa: Ekonomická fakulta, Technická univerzita v Košiciach
B.Nemcovej 32, 040 01 Košice, Slovenská republika

Tax revenues of regional government in Slovakia

After fiscal decentralization in Slovakia in 2004 regional authorities were given by more fiscal autonomy and independence. Their tax revenues now consists of two kinds - 23,5% share of personal income tax and vehicle tax. The former one is distributed amongst eight Slovak regions according to six criteria with constant weights. The latter one is a tool for regions towards businesses by defining its tax rate and groups of vehicles w hich might be excluded from taxation (e.g. public transport buses). The contribution provides an overview of the development of both tax revenues in relation to the regions in the last 5 years. Also, criteria in the distribution formula are analyzed according to their statistical collinearity and structure of expenditures. Some possible improvements of the fiscal system settings for regional income distribution are suggested.

Klíčová slova: fiscal decentralization, regional government, tax revenues.

Ing. Jiří BEČICA, Ph.D.

e-mail: jiri.becica@vsb.cz

adresa: Ekonomická fakulta VŠB-TU Ostrava, Sokolská 33, 701 21 Ostrava

Ing. Ivana CHMIELOVÁ

adresa: Moravská 11/394, 736 01 Havířov-Šumbark

Srovnání výdajů na obyvatele na příkladu vybraných obcí Moravskoslezského kraje

Příspěvek srovnává pomocí matematicko statistických metod na vzorku obcí Moravskoslezského kraje výdaje na obyvatele u dvou velikostních skupin obcí vymezených počtem 1001-1500 a 1501-2000 trvale žijících obyvatel v obci. Srovnání je u skupin obcí provedeno na obyvatele v jednotlivých letech 2002-2007 u vybraných výdajových oblastí doprava, vzdělání, kultura a církve, tělovýchova a zájmová činnost, ochrana životního prostředí. Jedná se o výsledky analýzy vybraných výdajových oblastí, které obce vydávají z běžných rozpočtů dle členění rozpočtové skladby.

Klíčová slova: Moravskoslezský kraj, obec, obyvatelé, doprava, vzdělání, kultura, církve, tělovýchova, zájmová činnost, ochrana životního prostředí.

JEL: H71, H75, H76

doc. Ing. Kornélia BELIČKOVÁ, Ph.D.

e-mail: kornelia.belickova@euba.sk

adresa: Katedra financií, Národohospodárska fakulta, Ekonomická univerzita v Bratislave

Dolnozemska cesta č.1, 852 35 Bratislava

(Ne)jasné (ne)úplnosti v sústave verejných rozpočtov SR

Autorka sa vo svojom príspevku vychádzajúc z jednej zo základných zásad zostavovania rozpočtu venuje problematike úplnosti sústavy verejných rozpočtov SR v období, keď je každoročne schvaľovaný zákon o štátnom rozpočte ako súčasť rozpočtu verejnej správy a toto zostavovanie je ovplyvnené viacerými významnými faktormi. Cieľom príspevku je poukázať na jasné, resp. nejasné, úplnosti, resp. neúplnosti v sústave verejných rozpočtov v Slovenskej republike.

Klíčová slova: štátny rozpočet, rozpočet verejnej správy, rozpočtové zásady.

JEL: H2,H5,H6,H7.

prof. Dr. Srečko DEVJAK

e-mail: srecko.devjak@fu.uni-lj.si

adresa: University of Ljubljana, Faculty of Administration
Gosarjeva 5, SI-1000 Ljubljana

Indicators for Creditworthiness Evaluation of Municipalities in Slovenia

This paper reveals accounting ratios which are derived out of international accounting standards and other indicators, cognitioned as appropriate for evaluation of credit rating of a company, and could be therefore used for evaluation of credit rating of municipals. The goal of this paper is to present indicators, generally accepted as appropriate for evaluation of credit rating of a company, and to develop analogous ratios, which might be useful to evaluate credit capability of a municipality. For this purpose property balance sheet and budget items were used to substitute balance sheet items and income statement items in indicators, generally recognized as appropriate to assess credit capability of a company. So far in Slovenia has already been developed a budget indicator system for municipalities, which was developed to measure the efficiency of municipal management and as such needs to be upgraded with relative comparison of different items in accounting reports relatively to the property of a municipality. The goal of this paper is also to show that existing measurements about municipal maximum indebtedness in Slovenian legislation is not enough relevant as is should take into account the property a municipality possesses.

Ing. Michaela HORŇÁKOVÁ

e-mail: 76105@mail.muni.cz

adresa: Ekonomicko-správní fakulta MU
Lipová 41a, 602 00 Brno

Rozpočtování na úrovni krajů

Tento článek patří mezi dílčí příspěvky sepsané v rámci projektu GAČR č. 402/08/115, zaměřujícím se na implementaci moderních nástrojů řízení ve veřejné správě. Autorský tým se věnoval problematice rozpočtování na krajských úřadech ČR. Cílem tohoto příspěvku je zmapování struktury používaných metod rozpočtování na úrovni krajů. Důraz je přitom kladen na prozkoumání kvality rozpočtových dokumentů a propojení rozpočtování na střednědobé plánování.

Klíčová slova: Metoda rozpočtování, rozpočet kraje, střednědobé plánování, výkonově orientovaná metoda rozpočtování.

JEL: H7.

Ing. Robert JAHODA, Ph.D.

e-mail: jahoda@econ.muni.cz

adresa: Katedra veřejné ekonomie, Ekonomicko-správní fakulta, Masarykova Univerzita
Lipová 41a, Brno 602 00

Ing. Petra DVOŘÁKOVÁ

e-mail: petra.dvorako@gmail.com

adresa: Katedra veřejné ekonomie, Ekonomicko-správní fakulta, Masarykova Univerzita
Lipová 41a, Brno 602 00

Ovlivňuje ekonomická krize rozpočtový proces krajů?

Otřesy na finančních trzích v letech 2008 byly následovány globální ekonomickou krizí, která se nevyhnula ani České republice. Tak jako v jiných státech, lze i v ČR pozorovat velký dopad do veřejných rozpočtů, které čelí značnému cyklickému deficitu. Provedená decentralizace a systém sdílení daňových příjmů má za následek, že cyklický výpadek veřejných příjmů je rozprostřen do jednotlivých složek veřejných rozpočtů. Dopad cyklické složky veřejných výdajů je naproti tomu výrazněji alokován v centrálním rozpočtu, menší část pak nesou subcentrální jednotky. V příspěvku se zabýváme dopadem ekonomické krize na krajskou samosprávu v ČR. Zajímá nás, jestli a jak ovlivnila ekonomická krize krajské rozpočty, konkrétně jejich rozpočtový proces. Jelikož se kraje do roku 2008 nesetkaly s ekonomickým poklesem, předpokládáme, že v roce 2008 a 2009 měly určité problémy při sestavování a úpravě svých rozpočtů. Sledovat chceme zejména, jak byly kraje v roce 2009 schopny vyčíslit propad svých příjmů a jak stanovily následná rozpočtová opatření, která měla tomuto propadu příjmů čelit. Z pohledu metod článek dělíme na deskripční část, kde ukazujeme vliv ekonomické krize na krajské rozpočty a na analytickou část, kde sledujeme kvalitu rozpočtového procesu a formulujeme doporučení, které by mohly vést k jeho zkvalitnění.

Klíčová slova: fiskální federalismus, rozpočtový proces, krajská samospráva, ekonomická krize.

JEL: H71, H72, H77, H61, H68.

doc. Ing. Milan JÍLEK, Ph.D.

e-mail: jilek@ef.jcu.cz

adresa: Katedra účetnictví a financí, Ekonomická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Studentská 13, 370 05, České Budějovice

Deficitní sklon veřejných financí a fiskální pravidla na centrální a sub-centrální úrovni vlády

Vládní deficity a dluhy jsou svou povahou, výší a dynamikou nepřehlédnutelným jevem vývoje většiny evropských i mnoha mimoevropských ekonomik. Vzhledem k reálným problémům, které tento vývoj způsobuje, je na tuto problematiku soustředěn rozsáhlý teoretický i empirický výzkum. První část příspěvku je věnována vysvětlení deficitního sklonu veřejných financí. Východiskem je Barrův model rozpočtové rovnováhy, který navrhuje udržování konstantních daňových sazeb v čase a vyrovnávání výdajových a příjmových šoků rozpočtovými deficity a přebytky. V rámci tohoto tzv. tax smoothing přístupu jsou tedy deficity/přebytky rozpočtu nástrojem minimalizace daňové distorze. Barrův normativní přístup však nevysvětluje rozpočtové deficity, které přetrvávaly (přetrvávají) po odeznění výdajových či příjmových šoků. Deficitní sklon veřejných financí je však skutečností a jeho vysvětlení je možné hledat v pozitivní analýze vlivu politických proměnných. Tyto proměnné však nevysvětlují zcela uspokojivým způsobem dynamiku deficitů ani prostorové diference. Odpovědí na tyto otázky však může být rozdílný způsob aplikace fiskálních pravidel v různých časových obdobích a zemích. Příspěvek se dále věnuje roli fiskálních pravidel na centrální a sub-centrální úrovni při řešení fiskální nerovnováhy v zemích EU.

Klíčová slova: Deficitní sklon veřejných financí, fiskální pravidla.

JEL: H62.

Ing. Tomáš KALA, DrSc., DBA

e-mail: tomas.kala@uhk.cz

adresa: Katedra managementu, Fakulta informatiky a managementu, Univerzita Hradec
Králové

Rokitanského 62, 500 03 Hradec Králové

Analýza disparit v rozpočtech obcí a krajů

Financování rozpočtů konkrétních municipalit a regionů představuje složitý problém, který vyžaduje značně rozsáhlé teoretické znalosti (z oblastí teorie veřejných rozpočtů, práva, makroekonomie atp.) a praktické zkušenosti managementů (zastupitelstev a úřadů) a manažerů (zastupitelů a úředníků) municipalit a regionů. Výše (objem finančních prostředků) a způsob použití rozpočtů municipalit a regionů jsou rozhodujícími podmiňujícími faktory pro zdárné plnění obligatorních a fakultativních povinností managementů municipalit a regionů a pro zajištění jejich dalšího úspěšného trvale udržitelného rozvoje. Cílem příspěvku bylo ověřit platnost předpokladu (hypotézy), že větší municipality, zejména města, která jsou spravována a řízena početnějšími zastupitelstvy a rozsáhlejším úřednickým a technickým aparátem by měla být úspěšnější při naplňování a užití svých rozpočtů. Výsledky analýzy rozpočtů obcí v Královéhradeckém kraji a rozpočtů jednotlivých krajských měst a krajů České republiky za období let 2001 až 2008 tento předpoklad nepotvrdily. Ukázalo se, že mnohé menší obce dokázaly v daném období získat a použít výrazně větší finanční prostředky vztahené na jednoho obyvatele obce než tomu bylo ve větších městech, respektive v krajích.

Klíčová slova: Finance, rozpočty, příjmy výdaje, municipality, obce, města, kraje, disparity, management.

JEL: R5.

Ing. Dušan KOZOVSKÝ, Ph.D.

e-mail: dusan.kozovsky@gmail.com

adresa: Katedra verejnej správy a regionálneho rozvoja Národohospodárskej fakulty
Ekonomickej univerzity v Bratislave
Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava; Šancová 56, 811 05 Bratislava

Efektívnosť a optimalizácia procesu decentralizácie verejných financií v podmienkach SR

Nový systém decentralizácie verejných financií (fiškálnej decentralizácie) bol na Slovensku zavedený od roku 2005, ktorý nadväzoval na decentralizáciu kompetencií etapovite realizovanú v rokoch 2002 a ž 2004. V súčasnom období (berúc do úvahy aj dopady svetovej hospodárskej krízy) je nutné zamyslieť sa nad tým, či skutočne tento nový systém prispieva, resp. sa stáva pozitívnym impulzom pre udržateľný rozvoj obcí a regiónov alebo skôr jeho brzdou. Riešenie tejto otázky, či úlohy je veľmi zložitá, nakoľko v prvom rade by malo ísť o vedecké objasnenie reálnych, no zároveň relevantných faktorov vplývajúcich na efektívnosť a optimalizáciu procesu decentralizácie verejných financií. Táto úloha sa zároveň nezaobíde ani bez sofistikovanej analýzy problémov súčasne nastaveného systému fiškálnej decentralizácie a vedecké zdôvodnenie postupu na ich elimináciu so zreteľom na ekonomické ciele a modernizáciu slovenskej spoločnosti v európskom integračnom priestore, no zároveň s prihliadnutím na limitujúce faktory ekonomiky. Z makroekonomického hľadiska tu môže byť naznačená napr. určitá korelácia vplyvu jednak na fiškálnu stabilitu či rozpočtovú rovnováhu, ale aj na ekonomický rast a veľkosť verejného sektora, čoho dôkazom sú napr. aj závery niekoľkých výskumných štúdií zo zahraničia (vrátane ČR) realizovaných na tento účel. Na základe vyššie naznačených hľadísk, cieľom príspevku je predovšetkým analyzovať dopad svetovej hospodárskej krízy na rozpočtové hospodárenie územnej samosprávy na Slovensku, a zároveň z hľadiska súčasne nastaveného systému fiškálnej decentralizácie, posúdiť nevyhnutnosť, resp. opodstatnenosť zmien nutných pre zvýšenie efektívnosti, účinnosti či výkonnosti celého systému pri súčasnom znižovaní jeho administratívnej náročnosti.

Kľúčová slova: efektívnosť, optimalizácia, decentralizácia verejných financií, územná samospráva, štátny rozpočet, svetová hospodárska kríza

JEL: H20, H21, H61, H70, H71, H72, H74, H77, H79, R12.

Ing. Jarmila NESHYBOVÁ

e-mail: neshybova@mail.muni.cz

adresa: Katedra Veřejné ekonomie, Ekonomicko-správní fakulta, Masarykova univerzita
Lipová 41a, 602 00 Brno

Víceleté rozpočtování a jeho vliv na rozpočty ÚSC (výsledky dotazníkového šetření)

Pro územně samosprávné celky je zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zakotvena povinnost sestavovat rozpočtové výhledy, jakožto pomocný nástroj sloužící pro střednědobé finanční plánování rozvoje a hospodaření. Víceletý rozpočet je jedním ze standardních nástrojů finančního řízení uplatňovaného v zemích OECD. Novela zmíněného zákona platná od 1. 4. 2009 zavedla paragraf týkající se správních deliktů, jejichž skutkovou podstatou je neplnění základních povinností vztahujících se k rozpočtu obce. Správním deliktem, dle této novely, je nezpracování rozpočtového výhledu, za nějž může být uložena pokuta. V rámci dotazníkového šetření, které se týkalo kvality ve veřejné správě, byly zjišťovány mimo jiné pocítované účinky víceletého rozpočtování na obecní a krajské rozpočty (tzn. na příjmy a výdaje). Následující příspěvek obsahuje velice stručné vymezení víceletého rozpočtování a zásadní výsledky empirického šetření. Příspěvek je publikován v rámci projektu GAČR č. 402/08/1158.

Klíčová slova: Víceleté rozpočtování, dotazníkové šetření, příjmy a výdaje ÚSC.

JEL: H7.

Ing. Lucie SEDMIHRADSKÁ, Ph.D.

e-mail: sedmih@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Mohou změny daně z nemovitostí zvýšit finanční stabilitu obcí v případě recese?

Pro hospodaření obcí znamenal rok 2009 podstatnou změnu prostředí, ve kterém se pohybují. Od roku 2001, kdy začal fungovat stávající systém rozpočtového určení daní, docházelo ke každoročnímu růstu nominálních daňových příjmů a to při minimální inflaci. V roce 2009 došlo však k poklesu daňových příjmů a to o 11 % proti roku 2008 a 18 % oproti predikci ministerstva financí. Současně však v tomto roce mohly obce poprvé uplatnit u daně z nemovitostí tzv. místní koeficient a několikanásobně tak zvýšit své příjmy z daně z nemovitostí. Skutečný rozsah této pravomoci dále vzrostl zvýšením sazeb daně z nemovitostí od roku 2010. Cílem předkládaného příspěvku je zhodnotit, zda nedávné změny právní úpravy daně z nemovitostí mohou vést ke zvýšení finanční stability obcí v případě recese a to na základě zhodnocení očekávaného a skutečného vývoje daňových příjmů obcí v roce 2009, podrobné analýzy využívání koeficientů daně z nemovitostí v roce 2010 a jednoduché simulace opakování poklesu daňových příjmů v nových podmínkách. Provedená analýza ukázala, že obce by díky posíleným pravomocem mohly profinancovat zvýšenými příjmy z daně z nemovitostí výpadek příjmů ze sdílených daní. V praxi je to však nepravděpodobné kvůli velmi nízké míře uplatňování koeficientů daně z nemovitostí a především kvůli oddělení rozhodování obcí o koeficientech daně z nemovitostí a o rozpočtu. Příspěvek vznikl za finanční podpory Grantové agentury ČR, grant č. 402/09/0283 – Veřejné výdaje v postsocialistických státech EU.

Klíčová slova: daň z nemovitostí, obecní rozpočty, daňové příjmy.

JEL: H71.

doc. Ing. Petr TOMÁNEK, CSc.

e-mail: petr.tomanek@vsb.cz

adresa: Ekonomická fakulta, Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava,
Katedra veřejné ekonomiky, Sokolská 33, 701 21 Ostrava

Faktory vývoje fiskální decentralizace obecních rozpočtů v ČR

Příspěvek je zaměřen na reálné změny v míře a v rozsahu veřejných prostředků decentralizovaných obcím a na faktory, které zde působí. Stanovením rozpočtových pravidel pro obce a způsobem rozpočtového určení daní je nastaven základní rámec pro hospodaření obcí, ale tento rámec ještě ne ukazuje na reálné podmínky hospodaření obecních rozpočtů, jako decentralizovaného prvku rozpočtové soustavy, ve vztahu k centrálnímu rozpočtu, resp. na míru decentralizace zdrojů veřejných rozpočtů obcím. Tato problematika se pak vyvíjí i v čase, zejména v návaznosti na dynamiku sdílených a svěřených daňových příjmů obcí a na rozsah dotací poskytovaných obcím. Příspěvek analyzuje vývoj hlavních parametrů rozpočtů obcí, postihuje nejdůležitější změny ve fiskálním postavení obcí v čase a hodnotí hlavní faktory, které postavení rozpočtů obcí ovlivňují v období od roku 2001.

Klíčová slova: Fiskální decentralizace, hospodaření obcí, daně, dotace.

prof. Ing. Jaroslav VOSTATEK, CSc.

e-mail: jvostatek@volny.cz

adresa: Katedra rozpočtové politiky a managementu veřejného sektoru, Vysoká škola
finanční a správní v Praze
Estonská 500, 101 00 Praha 10

Panevropský penzijní systém a daňový mix

Panevropský penzijní systém je novým hitem Světové banky, v koncepci určené primárně pro EU vystřídal povinné soukromé spoření na stáří; nový systém má jádro v podobě NDC a dvě významná křídla sociální penze a (dobrovolné) soukromé penze. Volba systému NDC má dopad na daňový mix již v jeho becnější rovině teorie veřejných financí. Konkrétní parametry NDC mohou mít též značný vliv v daňovém mixu, nehledě již na zpětný odraz parametrů daní na penzijní parametry. Volba NDC bude mít výrazný dopad na český daňový systém, včetně daňových výdajů.

Klíčová slova: Veřejné penze, sociální penze, daňový mix, příspěvky na sociální zabezpečení.

**Tematická oblast:
Veřejné politiky
a veřejné finance**

Ing. Mgr. Olga ANGELOVSKÁ

e-mail: angel.olinka@gmail.com

adresa: Katedra veřejné a sociální politiky FSV UK, Praha - Jinonice
U Kříže 8, 150 00 Praha Jinonice

MUDr. Petr HÁVA, CSc.

e-mail: petr.hava@gmail.com

adresa: Katedra veřejné a sociální politiky FSV UK, Praha - Jinonice
U Kříže 8, 150 00 Praha Jinonice

Mezinárodní diskurz privatizace ve zdravotnictví

Privatizace veřejných služeb ve zdravotnictví se opakovaně v průběhu posledních 20 let celosvětově stává diskutovaným tématem reform. Jde o oblast, která je charakteristická dualitou argumentů, konflikty cílů, zájmů a společenských přínosů. Cílem této práce je přehledná interpretace mezinárodně publikovaných argumentů privatizace ve zdravotnictví (pro a proti) včetně přehledu výsledků empirických výzkumných prací v posledních 20 letech. Probíhající diskurz privatizace a dosahované výsledky jsou zkoumány z hlediska hodnotících rámců zdravotnických systémů a lidských práv se vztahem ke zdraví.

Klíčová slova: zdravotnické služby, privatizace, diskurz.

JEL: H4.

Ing. Peter BILKA

e-mail: peter.bilka@umb.sk

adresa: Katedra ekonómie, Ekonomická fakulta, Univerzita Mateja Bela
Tajovského 10, 975 90 Banská Bystrica

Signálna úloha verejného sektora pri definovaní úrovne miezd v čase krízy

Existuje tlak verejného sektora na nastavenie úrovne miezd v ekonomike. Tento tlak je významnejší najmä v prípade, keď súkromný sektor v dôsledku externých šokov alebo cyklického vývoja vyžaduje flexibilnejší prístup k nastaveniu úrovne miezd. Príspevok sa zaoberá predovšetkým odhalením vzťahov v signálnej úlohe verejného a súkromného sektora pri definovaní úrovne miezd v ekonomike v čase krízy. Sekundárnym poznatkom je objasnenie vzťahov zvýšenej signálnej úlohy a tlaku verejného sektora na dynamiku vývoja nezamestnanosti v ekonomike v čase ekonomickej recesie, resp. významných externých šokov. Metodika práce vychádza z viacerých empiricky orientovaných výskumných štúdií zameraných na signálnu úlohu verejného sektora pri stanovovaní úrovne miezd v ekonomike.

Klíčová slova: verejný sektor, kríza, mzdy, signálna úloha.

JEL: J3, H5, E6.

doc. Ing. Martin DLOUHÝ

e-mail: dlouhy@vse.cz

adresa: Vysoká škola ekonomická v Praze Fakulta informatiky a statistiky
Nám. W. Churchila 4 130 67 Praha 3

Mental Health Financing: A Comparison of Four Countries

The objective of this study is to give a description and comparison of mental health care financing in Bulgaria, the Czech Republic, Romania, and Slovakia. In all four countries, the tax-financed system was transformed to public health insurance one, though the countries differ in the implementation. The Czech Republic and Slovakia established the system of competitive insurance funds, Romania introduced one national health insurance fund with districts insurance houses, and Bulgaria operates one national fund with regional branches. Public health insurance through redistribution of financial resources reduces social and economic inequalities. Mental health care is relatively underfinanced in comparison to physical health care in all four countries. Although the financial resources devoted to health and to mental health are lower in comparison to Western Europe, the countries finance large numbers of institutional-based mental health services. Availability of data on mental health financing is a problem.

Klíčová slova: mental health; health care financing; health expenditure; Eastern Europe.

JEL: H51, I18.

doc. PhDr. Ing. Antonie Doležalová, Ph.D.

e-mail: dolezala@vse.cz

adresa: Katedra institucionální ekonomie, Fakulta národohospodářská, Vysoká škola
Ekonomická v Praze
Nám. W. Churchila 4 130 67 Praha 3

Státní rozpočet ve finanční vědě ve 20. a 30. letech 20. století. Přístup V. Funka a J. Drachovského.

Ekonomická teorie má dnes mnohem detailněji než dříve prostudovány ekonomické procesy. Prvorepublikoví národohospodáři se opírali o stupeň ekonomické teorie dosažený před první světovou válkou, ale existuje značné množství indicií, na jejichž základě je možné tvrdit, že ve dvacátých letech nastartovala československá (česká) ekonomická teorie i v oblasti veřejných financí nepřehlédnutelný rozmach. Příspěvek se nejprve zaměří na vysvětlení místa teorie státních rozpočtů v rámci finanční vědy. V dalším výkladu budou představeny práce dvou autorů, které je možné označit za klíčové – Viléma Funka a Josefa Drachovského. Oba autoři usilovali o jakýsi celostní pohled na státní rozpočty v rámci dobových zvyklostí; z něj se soustředím především na strukturu výdajů, rozdělení příjmů a definice rozpočtových zásad.

Klíčová slova: Finanční věda, státní rozpočet, státní výdaje, státní příjmy, rozpočtové zásady.

JEL: H00, H11, H21, N01.

Ing. Blanka ERNEGROVÁ

e-mail: b.ernegrova@seznam.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická
v Praze

Nám. W. Churchila 4 130 67 Praha 3

Kvazimandatorní výdaje na platy z pohledu současné ekonomické krize

Příspěvek se zabývá výdajovou stranou státního rozpočtu se zaměřením na vývoj a stav kvazimandatorních výdajů na platy pracovníků státní sféry České republiky a na možnosti jejich ovlivňování, především s ohledem na možnosti jejich snižování v dlouhodobém časovém horizontu. Analýza, která se zaměřuje na období 1999 - 2008, srovnává vývoj výdajů na platy s celkovými a běžnými výdaji státního rozpočtu a současně s vývojem HDP a inflace v jednotlivých letech. Dále sleduje vývoj celkových výdajů na platy, průměrné platy a počty pracovníků v organizačních složkách státu, státní správě a příspěvkových organizacích. Kvazimandatorní výdaje na platy v České republice jsou zde také pro srovnání porovnány s výdaji na platy v ostatních státech EU.

Klíčová slova: Státní rozpočet, kvazimandatorní výdaje, průměrné platy, organizační složka státu, státní správa, příspěvková organizace.

JEL: H59, J31, J45.

doc. JUDr. Lubomír GRÚŇ, CSc.

e-mail: katerina.moravcova@upol.cz

adresa: Právnická fakulta, Univerzita Palackého Olomouc
tř. 17. listopadu 8, 771 11 Olomouc

Možnosti právní regulace finančních vztahů k naplnění některých celospolečenských priorit

Finanční vztah a jejich právní úprava. Priority veřejné a jejich rezonance v legislativě i praxi. Bílá místa na mapě občanskoprávních vztahů a absence fiskálního zájmu. Úvahy o možnostech dílčích řešení. Podmínka interdisciplinárního přístupu.

Klíčová slova: Finanční vztahy, finanční právo, legislativa, veřejný zájem, soukromý zájem.

doc. Ing. Miroslav HÁJEK, Ph.D.

e-mail: miroslav.hajek@mzp.cz

adresa: Odbor ekonomických nástrojů, Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10

Přínos protikrizových opatření v oblasti ochrany životního prostředí v České republice

V průběhu ekonomické krize vznikla na mezinárodní úrovni celá řada iniciativ podporujících oživení ekonomického růstu a souvisejících s ochranou životního prostředí. Na úrovni OSN byla přijata Iniciativa zelené ekonomiky , na úrovni OECD se rozpracovává Strategie zeleného růstu , v řadě zemí bylo zavedeno tzv. šrotovné atd. Obdobně v České republice byla přijata na úrovni vlády řada opatření, které částečně směřují i do oblasti ochrany životního prostředí. Tato opatření mají v souhrnu dopad na veřejné rozpočty, ale za pozornost stojí zejména ta, která tyto dopady nevyvolávají, jako je například urychlení čerpání z Operačního programu Životní prostředí a programu Zelená úsporám. V současné době nelze ještě vyhodnotit efektivnost všech přijatých opatření, nicméně lze uvést očekávaný přínos a dosavadní vliv na překonání ekonomické krize.

Klíčová slova: Environmentální podpory, protikrizová opatření, podpora zaměstnanosti, zelený růst.

JEL: H39.

Ing. Jiří HAMMER

e-mail: j.hammer@email.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická
v Praze

Nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Metodické problémy aplikace změn ve formě řízení nákladů ekonomických subjektů: případ Celní správy České republiky

Efektivní nakládání se zdroji je jednou ze základních podmínek úspěchu ekonomických subjektů, včetně organizací státní správy. Ekonomická recese vyvolává tlak na změny ve strategii organizací, včetně tlaku na snižování nákladů. Pouhé extenzivní snižování nákladů bez jejich hlubšího poznání a znalosti příčin, které náklady vyvolávají je kontraproduktivní, protože může vést ke ztrátě konkurenční schopnosti firem a následně také k tlaku na veřejné finance. Nerovnováha veřejných financí je řešitelná v zásadě třemi způsoby, zvýšením příjmů rozpočtů, snížením výdajů nebo jejich kombinací. Aplikací nejmodernějších manažerských koncepcí nákladového účetnictví tvořeného aktivita a jejich řízením Activity Based Costing ABC, Activity Based Management ABM) v státních organizacích lze řešit druhou možnost, tj. docílit výrazných úspor nákladů. Principem těchto koncepcí je definice kauzálního vztahu mezi příčinami vzniku nákladů a jejich důsledkem na hospodaření a dosahování stanoveného cíle organizace. V situaci, kdy 80% rozpočtových výdajů tvoří mandatorní výdaje, je stěžejní zbývající zdroje vynakládat co nejefektivněji, právě za pomoci moderních způsobů řízení nákladů. Příspěvek se zabývá jak metodickým rámcem aplikace ABC/ABM ve veřejném sektoru, tak na příkladu Celní správy ČR testuje vybraný kauzální vztah. Identifikuje v oblasti běžných výdajů významné konkrétní výdaje a pomocí statistických metod ověřuje příčinný vztah k podstatě jejich vzniku. Z provedené analýzy vyplývá, že v sektoru státní správy existuje významná skupina výdajů, která je závislá primárně na počtu pracovníků. Tento výsledek potvrzuje opodstatněnost aplikace techniky ABC v sektoru státní správy.

Klíčová slova: Efektivnost, ABC/ABM, organizační složky státu, testování hypotéz, korelační analýza.

JEL: H41, M41, D24, C12.

Ing. Pavlína HOMOLOVÁ

e-mail: pavlinah@seznam.cz

adresa: Ústav financí, Provozně ekonomická fakulta, Mendelova univerzita v Brně
Zemědělská 1, 613 00 Brno

Vliv interakce daňového a dávkového systému na motivaci k práci

Jednou z příčin neefektivního trhu práce České republiky je malá motivace nízkopříjmových pracovníků ke zvyšování pracovního úsilí nebo k přechodu na lépe placenou práci. Vzájemné působení daňového a dávkového systému obsahuje řadu distorzních prvků, které tuto motivaci negativně ovlivňují a které jsou příčinou strukturálních problémů na českém trhu práce. Analyzovat a měřit demotivační dopady interakce těchto systémů je možné pomocí ukazatele mezní efektivní daňové sazby. Tento indikátor efektivního zdanění ukazuje, jak vysoká je motivace rodiny či jednotlivce ke zvýšení příjmu vlastním úsilím. Nízkopříjmové domácnosti, obzvláště s dětmi, pobírají vyšší sociální dávky, než je jejich reálně dosažitelný pracovní příjem. Zvýšení hrubého příjmu může způsobit odebrání sociálních dávek odvozených od pobíraných příjmů a tím několikanásobně vyšší propad čistého příjmu. Příspěvek analyzuje efektivní zdanění vybraných domácností a jejich motivaci k práci v letech 2006-2009.

Klíčová slova: Motivace k práci, efektivní zdanění, sociální dávky, trh práce.

JEL: H31.

prof. Ing. Vratislav IZÁK, CSc.

e-mail: izak@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická
v Praze

Nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Expenditure on the welfare state and economic growth

The paper examines whether redistribution policy is bad or good for economic growth by analyzing government expenditure on the welfare state in the old and new postsocialist EU countries from the mid-1990 to 2007. We find negative association between the mean values of expenditure on the welfare state and subsequent GDP growth rate for EU-25 and also for the subsets (EU-15 and EU-10) of the EU countries. The same conclusion can be drawn from simple dynamics.

Klíčová slova: Government expenditure, welfare state, European union.

JEL: E6, H5.

doc. Ing. Eva KAFKOVÁ, Ph.D.

e-mail: eva.kafkova@euke.sk

adresa: Podnikovohospodárska fakulta so sídlom v Košiciach, Ekonomická univerzita v Bratislavě
Tajovského 13, 041 30 Košice

Bc. Daniela HUDACKÁ

adresa: Podnikovohospodárska fakulta so sídlom v Košiciach, Ekonomická univerzita v Bratislavě
Tajovského 13, 041 30 Košice

Mgr. Zuzana BRIČOVÁ

e-mail: zuzana.bricova@euke.sk

adresa: Podnikovohospodárska fakulta so sídlom v Košiciach, Ekonomická univerzita v Bratislavě
Tajovského 13, 041 30 Košice

The development of the replacement rate of average wages by pension in the Slovak Republic, Czech Republic, Finland and Portugal in the years 2004 – 2008

In this paper the authors focused on evaluation of the most important macro-economic indicators – inflation, GDP, rate of unemployment and average wages which are determining growth factors, or factors of the decline of the replacement rate of average wages by pension. The development of the replacement rate of average wages by pension in Slovakia, Czech Republic, Finland and Portugal is being described during the period 2004 – 2008. On the basis of the acquired data they compare single indicators; they also evaluate the development of the share of expenditure on pensions on the GDP. In the last part of the paper the authors present some development trends of the replacement rate of wages in single countries.

Klíčová slova: GDP. Unemployment rate. Average gross wages. Average old age pensions. Replacement rate of the average wages by pensions.

JEL: H55.

Ing. Mgr. Ladislav KAVŘÍK

e-mail: kavrik@mail.muni.cz

adresa: Velkopavlovická 4, 628 00 Brno

Racionalita jednání veřejné správy

Problematika vynakládání veřejných prostředků je často v ostrém rozporu s pohledem ekonomicky racionálně jednajícího jedince. Pokud ten totiž bude porovnávat účinnost s vynaloženými veřejnými prostředky, zjistí že ne vždy existuje závislost mezi množstvím vynaložených peněz a dopadem daných výdajů, respektive úrovní splnění požadovaných výstupů. Otázka jakým způsobem bude dosaženo požadovaného výsledku vychází primárně ze snahy jednat v nejlepším zájmu efektivního výsledku a ne pouze tento zájem deklarovat a provádět opatření ve svůj vlastní prospěch, což je však nicméně často zapříčiněno racionálním uvažováním daného jedince.

Klíčová slova: Racionalita, efektivnost, teorie her, motivace.

Ing. Rudolf KUBÍK

e-mail: rudolf.kubik@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická
v Praze

Nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Looking for the human capital proxy: Expanding the Barro & Lee, Cohen & Sotodatasets

The present paper is starting from Barro & Lee and Cohen & Soto datasets and aims to test different approaches of human capital stock approximation. It aims to step forward to answer a question what is the best proxy of human capital. First, I am applying panel data analyses to re-test the current datasets covering 74 countries within 1960-1990. Second I am expanding the data set by Mincerian approach and pure educational structure as a human capital proxy and comparing results with Barro & Lee and Cohen & Soto methodology.

Klíčová slova: human capital, growth, panel data.

JEL: E10.

Ing. Kateřina MARŠÍKOVÁ, Ph.D.

e-mail: katerina.marsikovat@tul.cz
adresa: Technická univerzita v Liberci
Studentská 2, Liberec 1, 461 17

Ing. Pavla ŘEHOŘOVÁ

e-mail: pavla.rehorova@tul.cz
adresa: Technická univerzita v Liberci
Studentská 2, Liberec 1, 461 17

Financing of Higher Education in Selected European Countries

In many European countries recent reforms have tended to increase the autonomy of higher education institutions with respect to financial management and, in particular, to the collection and use of private funds. In many countries, public higher education institutions are still predominately financed by public sources with low percentages of private funding. However, many countries have tried to diversify the sources of funding for higher education systems over the last ten years. The paper analyses system of financing of higher education in selected European countries and focuses on rate of returns calculated from own survey.

Klíčová slova: financing, higher education, European countries, rate of returns.

JEL: H52.

JUDr. Ing. Ľuboš MAXINA, Ph.D.

e-mail: lmaxina@post.sk

adresa: Trnavská univerzita v Trnave, Právnická fakulta
Hornopotočná 23, 918 43 Trnava, Slovenská republika

Právna úprava hypotekárneho úveru vo vzťahu k verejným financiám SR v úvahách de lege ferenda

Cieľom autora v uvedenom príspevku je poskytnúť prehľad platnej právnej úpravy poskytovania finančnej podpory z verejných zdrojov pri riešení bytovej politiky štátu v podmienkach Slovenskej republiky. Akcent príspevku autor koncentroval na právnu úpravu podmienok pre poskytovanie štátneho príspevku k hypotekárnemu úveru pre mladých z rozpočtových prostriedkov SR. Autor predkladá niektoré úvahy de lege ferenda na podmienky poskytovania tejto podpory počas celosvetovej hospodárskej a finančnej krízy.

Kľúčová slova: hypotekárny úver, hypotekárny úver pre mladých, komunálny úver, hypotekárna banka, štátny príspevok, poberateľ štátneho príspevku, stavebné sporenie, stavebný sporiteľ.

doc. Ing. Beáta MERIČKOVÁ, Ph.D.

e-mail: beata.merickova@umb.sk

adresa: Katedra verejnej ekonomiky, Ekonomická fakulta UMB v Banskej Bystrici
Tajovského 10, 97590 Banská Bystrica

Faktory efektívnosti kontrahovania služieb vo verejnom sektore

V celosvetovom rozmere je problém kontrahovania služieb vo verejnom sektore predmetom záujmu odbornej i laickej verejnosti už takmer tri desaťročia aj preto, že každoročne vláda každej krajiny vynaloží nemalú časť verejných prostriedkov na financovanie služieb kontrahovaných súkromnými a neziskovými organizáciami a ako sa zdá, význam kontrahovania služieb vo verejnom sektore neustále rastie. Aj preto v súčasnosti, pokiaľ ide o kontrahovanie služieb vo verejnom sektore, už nerieši svetová ekonomická teória otázku, či kontrahovať, ale ako proces kontrahovania riadiť. V tomto momente je dôležité poznamenať, že riadenie procesu má širší rozmer ako jeho kontrola, v našich podmienkach často následná (ex post) a nesystémová. Absencia systémového kontrakt manažmentu je okrem iného jednou z príčin, prečo dopady kontrahovania na efektívnosť a kvalitu vo verejnom sektore majú kontroverzný, či dokonca negatívny charakter. Ak ale všetko funguje, tak ako má kontrahované služby vo verejnom sektore sú v porovnaní so službami zabezpečovanými vlastnými kapacitami tzv. in house zabezpečované efektívnejšie a kvalitnejšie. Otázka teda znie, čo je základom úspešného kontrahovania služieb, či podmienkou rastu efektívnosti a kvality kontrahovaných služieb vo verejnom sektore? Nájst' odpoveď na túto otázku, aj napriek množstvu vedeckých štúdií tejto problematiky, je ťažké. Dôvodom je skutočnosť, že drvivá väčšina zahraničných štúdií sa sústreďuje na problém porovnania nákladovej efektívnosti internalizácie a kontrahovania zjednodušene vnímaný z perspektívy teórie principal - agent, ktorá má svoj pôvod v behavioristickej teórii firmy. Rovnako je to so skúmaním danej problematiky v našich podmienkach, či v podmienkach susednej Českej republiky. Nikde nenájdeme systematickú snahu vytvoriť a empiricky testovať model procesu kontrahovania, aj keď niektoré štúdie čiastkovo hovoria o determinantoch výsledného efektu kontrahovania. Našou snahou v tejto štúdií je metódou obsahovej a kauzálnej analýzy poznatkov získaných sekundárnym zberom informácií a historickej chronológie vývoja v skúmanej problematike, metódou abstrakcie, aproximácie v teoretickej analýze poznatkov vytvoriť model procesu kontrahovania, kde prínos kontrahovania je závislou

premennou viacerých nezávislých premenných napr. miera konkurencie získania verejnej zákazky, ex ante hodnotenie uchádzača o verejnú zákazku, rozsah a spôsob monitorovania externej produkcie zadávateľom, dĺžka zmluvy a empiricky testovať tento model v podmienkach Slovenskej republiky. V podmienkach Slovenska ide o inovatívny prístup k skúmaniu danej problematiky, vzhľadom na využitie vlastnej metodiky a prácu s primárnymi dátami.

Klíčová slova: Kontrahovanie služieb vo verejnom sektore, model procesu kontrahovania, efektívnosť kontrahovania, miera konkurencie získania verejnej zákazky, ex ante hodnotenie uchádzača o verejnú zákazku, rozsah a spôsob monitorovania externej produkcie zadávateľom.

JEL: H41.

Ing. Jan MERTL, Ph.D.

e-mail: honza.mertl@gmail.com

adresa: Vysoká škola finanční a správní, Estonská 500, 101 00 Praha 10

Vliv ekonomické krize na systém zdravotního pojištění

Příspěvek se bude zabývat funkčními aspekty kolísání ekonomického cyklu v podmínkách nastavení zdravotního pojištění, tak jak existuje v ČR. Bude analyzován přímý i nepřímý vliv změn výběru pojistného, nastavení stropů, zaměstnanosti, plateb státu atd. Cíl příspěvku spočívá v pokusu o vymezení obecnějších závislostí a tendencí vazeb ekonomického růstu a zdravotního pojištění s parametry odpovídajícími českému zdravotnictví. Bude tak možné se zamýšlet nad tím, do jaké míry je české zdravotnictví pasivním či aktivním participátorem na ekonomickém růstu a poklesu a jaké postavení v ekonomice tak fakticky má. Cílem příspěvku však není exaktní statistická analýza, ale rozbor trendů a závislostí, jež v hospodářské praxi a statistických ukazatelích nacházejí pouze více či méně významný odraz.

Klíčová slova: zdravotnictví, ekonomický cyklus, zdravotní pojištění.

JEL: I110, I180, H510.

Ing. Kateřina MYSLIVCOVÁ, Ph.D.

e-mail: katerina.jiraskova@seznam.cz

adresa: Katedra marketingu a managementu, Soukromá vysoká škola ekonomických studií, s.r.o.

Lindnerova 575/1, 180 00 Praha 8-Libeň

Public-Private Partnership - inovativní metoda v zajišťování veřejných služeb

Public-Private Partnership představuje inovativní metodu pro zajišťování a financování veřejných služeb a využití dodatečných finančních zdrojů ze soukromého sektoru. Tento příspěvek seznamuje s dílčími výsledky dotazníkového šetření s názvem Inovace ve veřejné správě se zaměřením na využití principu Public-Private Partnership, které bylo provedeno v Pardubickém kraji.

Klíčová slova: inovace, veřejný sektor, partnerství, Public-Private Partnership.

Prof. Ing. Juraj NEMEC, CSc.

e-mail: juraj.nemec@mb.sk

adresa: Katedra financií a účtovníctva, Ekonomická fakulta UMB Banská Bystrica
Tajovského 10, 97401 Banská Bystrica, Slovensko

Akú cestu zvoliť na krytie deficitov a zabezpečenie verejných potrieb?: zvyšovanie daní verzus zvyšovanie efektívnosti

Z pohľadu udržateľnosti verejných financií sa mnohé súčasné vlády sa dostávajú do značne problematickej situácie. Súčasný systém verejného sektora je drahý a značne neefektívny z hľadiska fungovania, zároveň veľká časť dlhov jednotlivých krajín je rozdelená dosť nerovnomerne a vedie ku kumulácii určitých skupín dlhov v určitých rokoch, čo výrazným spôsobom sťažuje manévrovací priestor národných vlád. A čo je nesmierne dôležité, vytvára sa rad nových dlhov, ktoré budú zásadným spôsobom z dlhodobého hľadiska ovplyvňovať budúci vývoj. Sú to nielen dlhy, ktoré sú generované zmenami penzijných systémov a zdravotného systému, ale aj dlhy, ktoré sú generované sanačnými opatreniami použitými na utlmenie krízy. Do akej miery je reálne garantovať udržateľnosť verejných financií opatreniami len na príjmovej stránke rozpočtov? Domnievame sa, že manévrovací priestor národných vlád bez uskutočnenia reforiem a zásadného obmedzenia korupcie je veľmi obmedzený.

Klíčová slova: verejné financie, udržateľnosť verejných financií, efektívnosť, zdaňovanie.

JEL: H1, H2.

Ing. Zuzana NEUPAUEROVÁ

e-mail: neupauerova.zuzana@gmail.com

adresa: Ekonomická univerzita, Národohospodárska fakulta, Katedra financií
Dolnozemska cesta 1/b 852 35 Bratislava, Slovenská republika

Vplyv konkurencieschopnosti regiónov na zmierňovanie regionálnych disparít v podmienkach Slovenskej republiky

V posledných rokoch sa pozornosť začala venovať regionálnemu rozvoju a regionálnym rozdielom najmä v súvislosti s vnímaním EÚ ako združenia regiónov. Do popredia sa začali dostávať otázky možností regionálneho rozvoja, zmierňovania regionálnych disparít, rastu ekonomiky a porovnávania samotných ekonomík navzájom. V príspevku sa snažíme poukázať na dôležitosť aplikovania konkurencieschopnosti aj na regióny a snažíme sa o vymedzenie faktorov, ktoré určujú a zvyšujú konkurencieschopnosť regiónu všeobecne. Príspevok sumarizuje čiastkové výsledky výskumu VEGA č. 38, č.p. 1/0426/08 „Vplyv kohéznej politiky Európskej únie na konkurencieschopnosť slovenskej ekonomiky“.

Klíčová slova: regionálneho rozvoja, regionálne disparity, regionálna politika, konkurencieschopnosť, regionálnu konkurencieschopnosť.

prof. PhDr. František OCHRANA, DrSc.

e-mail: ochrana@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická
v Praze

Nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Pojetí krize , rizika a nejistoty a jejich interpretace v behaviorální ekonomii

Příspěvek nastoluje problém pojetí krize v tradičním (standardním) ekonomickém racionalistickém paradigmatu, indikuje anomálie od racionálního chování ekonomických subjektů, které se explanačně odchyľují od standardních teorií a nastoluje problém, zda je možné tyto anomálie vysvětlit novým paradigmatem. V závěru vymezuje základní výzkumné otázky související s behaviorálními aspekty finančního rozhodování.

Klíčová slova: Věda, veřejné finance, paradigma, behaviorální ekonomie.

Ing. Miroslav PAVLAS

e-mail: civitasperpopuli@volny.cz

adresa: Občanské sdružení Civitas per populi

Fakulta architektury VUT v Brně, Poříčí 5, 639 00 Brno

Význam ekonomických indikátorů udržitelného rozvoje měst v době finanční krize

Cílem příspěvku je seznámit účastníky konference s aktuálními výsledky projektu "Indikátory trvale udržitelného rozvoje jako nástroj sledování a snižování disparit v úrovni obyvatelstva jednotlivých regionů", který je realizován v rámci programu Ministerstva pro místní rozvoj na podporu výzkumu a vývoje Výzkum pro řešení regionálních disparit . Aktuální finanční krizi lze v přeneseném významu brát jako zkoušku vypovídací schopnosti indikátorů, které jsou sestaveny k měření finanční a ekonomické stability měst. V rámci příspěvku budou představeny konstrukce dvou ekonomických ukazatelů v návaznosti na aktuální problémy financování a rozvoje českých municipalit. První z indikátorů se zabývá možnostmi finančního plánování na úrovni měst ve vztahu ke zmírňování dopadů finanční krize na municipální rozpočty. Druhý z indikátorů zkoumá příčinnou souvislost mezi stabilitou místní ekonomické základny a intenzitou, s jakou jsou české municipality postihovány sníženou finanční kondicí podnikatelských subjektů (v roli významných zaměstnavatelů) a dalšími nepříznivými vlivy na místní ekonomickou základnu vyvolané finanční krizí.

Klíčová slova: Indikátor, udržitelný rozvoj, ekonomická stabilita měst, nástroje finančního plánování, ekonomická základna.

JEL: R5.

Ing. Jana PÉLIOVÁ, Ph.D.

e-mail: jana.peliova@euba.sk

adresa: Národohospodárska fakulta Ekonomická univerzita v Bratislave Dolnozemska
cesta 1, 85235 Bratislava, Slovenská republika

Vplyv fiškálnej decentralizácie na efektívnosť verejných financií. Príklad Slovenskej republiky.

Predmetom analýzy je meranie vplyvu fiškálnej decentralizácie na efektívnosť verejných financií. Efektívnosť verejných financií, ktorá sa prejavuje vo využívaní verejných zdrojov na rozvoj súkromného sektora a hospodársky rast sa zhoduje s konceptom regionálnej konkurencieschopnosti napriek tomu boli doteraz v empirických štúdiách vynechávané faktory efektívnosti nižších úrovní verejných vlád. Tradičná ekonómia poukazuje na zvýšenie úžitku vplyvom decentralizácie ako je to prezentované v prácach Hayeka (1945) a Tiebouta (1956). Ako však merať vplyv na efektívnosť? Brennan a Buchanan (1980) merali efektívnosť prostredníctvom vzájomného vzťahu efektívnosti a veľkosti verejných vlád. Efektívnosť verejnej vlády môže byť meraná aj úrovňou transakčných nákladov na dodanie verejných statkov obyvateľom. Ďalším spôsobom je analýza efektívnosti alokácie fiškálnych zdrojov, čo sa prejaví vo fiškálnej politike, stratégii a rozhodnutí o alokácii verejných výdavkov. V predkladanej analýze na meranie technickej efektívnosti decentralizovaných verejných financií používame Data Envelopment Analysis (DEA). Na základe predchádzajúcich analýz (Afonzo, Hereera a Pang) sme za vstupné premenné modelu DEA zvolili kapitálové a bežné výdavky a za premenné výstupov verejné príjmy a súkromné investície.

Klíčovú slova: fiškálna decentralizácia, verejné financie, efektívnosť, DEA.

JEL: H7.

PhDr. Ing. Vojtěch ROŽENSKÝ

e-mail: xrozv03@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická
v Praze

Nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Dopady finanční krize na výnosy ze státních dluhopisů a dluhovou službu ČR

Příspěvek je věnován příčinám dramatického růstu výdajů na dluhovou službu ČR v posledních několika letech. Cílem je zjištění, zda a jak se na tomto vývoji podepsala globální finanční krize 2007-09. Úroky ze státního dluhu představují nezanedbatelnou část mandatorních výdajů, jejíž absolutní objem i relativní váha se proti předkrizovému období prudce zvýšily. Při hledání příčin je třeba zaměřit pozornost na vývoj výnosů z dlouhodobých státních dluhopisů, protože právě ty pokrývají převážnou část dluhu. Během finanční krize na ně působily dva faktory: 1/ zvýšená všeobecná averze k riziku, která vyvolala růst rizikové prémie, vyšší citlivost investorů na vývoj veřejných financí, zvýšení volatility výnosů a rozšíření spreadů, 2/ zhoršení fiskálních ukazatelů, způsobené následnou hospodářskou recesí a krytí vzniklých deficitů zvýšenou nabídkou dluhopisů. Oba uvedené vlivy však byly do značné míry kompenzovány zvýšenou poptávkou po dluhopisech, zapříčiněnou masivním odklonem investorů od rizikovějších aktiv. Provedená analýza ukázala, že v případě ČR stojí za nepříznivým vývojem nákladů na dluhovou službu spíše permanentní a vysoké rozpočtové deficity, kryté emisí dluhopisů. Během hlavní fáze finanční krize sice došlo ke krátkodobému rozšíření spreadu proti německému dluhopisu až k hranici 200 bodů, ale převážná část tohoto diferenciálu byla dána prudkým poklesem výnosů u většiny státních dluhopisů s ratingem AAA v období paniky po pádu Lehman Brothers. Finanční krize sice situaci zhoršila, ale hlavní příčinou zůstávají dlouhodobé strukturální problémy českého státního rozpočtu.

Klíčová slova: dluhová služba, státní dluhopisy, riziková prémie, spread, deficit státního rozpočtu, státní dluh, mandatorní výdaje.

JEL: G12, H63.

Ing. Ingrid ŠABÍKOVÁ, Ph.D.

e-mail: ingrid56@post.sk

adresa: Katedra financií, Ekonomická univerzita v Bratislave

Dolnozemska cesta 1/a, 852 35 Bratislava, Slovenska republika

Implementation of Accrual Based Accounting into the Slovak Public Sector and its Impact on Increasing of General Government Budget Economy

The running of businesses in public sector depends on the correct financial statements. It is very important that the principle True and fair view to be ensured in the public sector accounting. It seems that, the introduction of accrual accounting principles is the significant effectiveness increase condition in the public sector. European Commission and some European economic developed countries have applied accrual principles in their public sectors successfully. It is very useful that Slovak republic has decided to apply accrual accounting principles and to establish Audit Authority in public sector. These decisions create very good conditions of effectiveness increase in Slovak public sector.

Klíčová slova: public finance, public sector, state administration, local self-administration, European System of Accounts (ESA95), government accounting.

JEL: H83.

doc. Mgr. Ing. Ján ŠEBO, Ph.D.

e-mail: jan.sebo@umb.sk

adresa: Katedra verejnej ekonomiky, Ekonomická fakulta, Univerzita Mateja Bela
v Banskej Bystrici
Tajovského 10, 975 90 Banská Bystrica

Regulačné zásahy do kapitalizačného piliera penzijného systému v prostredí oligopolu

Poskytovanie penzijných služieb je v súčasnosti public-private mixom, kde dominantnú úlohu hrá štát vo forme regulátora a súkromný sektor najmä vo forme poskytovateľa služby. Úloha štátu je obmedzená na spolufinancovanie penzijných služieb, pričom účastníci systému sú povinní nakupovať penzijné služby od rôznych súkromných alebo verejných poskytovateľov, ktorí o klientov súťažia na viac alebo menej konkurenčnom trhu. Teoretické prístupy zároveň nabádajú, viac alebo menej opodstatnene, k zvýšenej regulácii oligopolného trhu s cieľom eliminovať negatívne dopady oligopolu, akými sú najmä znížená konkurencia v dôsledku rozdelenia trhu. Oligopolne organizovaný trh je v podmienkach Slovenska trh starobného dôchodkového sporenia, v ktorom na strane dopytu je obmedzený počet sporiteľov a na strane ponuky malé množstvo poskytovateľov služby. Jedným z nástrojov regulácie, ktorým sa má posilniť konkurenčné správanie poskytovateľov je nastavenie parametrov ovplyvňujúcich výkonnosť poskytovateľov služieb na tomto trhu. Aké dopady, najmä v čase krízy, má uplatnenie tohto regulačného nástroja v už spustenom systéme je podstatou príspevku.

Klíčová slova: penzijný systém, regulácia, výkonnosť, benchmarking.

JEL: D43, G23, H32.

doc. Radim VALENČÍK, CSc.

e-mail: valencik@seznam.cz

adresa: Vysoká škola finanční a správní, Estonská 500, 101 00 Praha 10

Teorie redistribučních systémů a veřejné politiky: Příčiny globální ekonomické krize

Současná globální ekonomická krize má řadu příčin i projevů. Stojíme spíše na jejím prahu než na konci. Začala jako krize hypoteční, přerostla v krizi finanční a zasáhla civilizaci jako krize ekonomická. Projevuje si i jako krize důvěry, krize spojená s narušením ekonomické stability, krize spojená s nezvládnutým vývojem veřejných financí, krize spojená se selháním standardních metod omezení korupce apod. Jeden z jejích aspektů bezprostředně souvisí se samotnou podstatou veřejných politik. Ekonomický vývoj dospěl tak daleko, že v rozvinutých zemích by již prakticky nemusely existovat bariéry nejen pro plný rozvoj schopností člověka, ale ani pro plné uplatnění jeho schopností. Mohly by tak existovat vztahy, za nichž by plný a svobodný rozvoj každého byl podmínkou rozvoje všech, přitom tento rozvoj schopností působil současně i jako nejdynamičtější faktor ekonomického růstu a vtiskl tomuto růstu novou podobu. Současně se však otevřel obrovský prostor pro masivní odsávání veřejných prostředků ve prospěch soukromých subjektů s příslušnými dopady na efektivnost ekonomického systému. Selhání standardních metod omezení korupce a nezvládnutí vývoje veřejných financí je jen jedním z projevů této skutečnosti. Civilizace tak stojí opět na rozcestí. Devastující vliv selhání institucionálních rámců veřejných politik na efektivnost ekonomických systémů bude narůstat rychleji než možnosti ekonomického systému jeho důsledky sanovat. Příspěvek se zabývá uplatněním teorie redistribučních systémů (která je součástí teorie her) k analýze uvedených problémů a hledání východisek, tj. otázkou, jaké hry se v dané oblasti hrají a jak v nich obstát.

Klíčová slova: Globální krize, veřejné politiky, teorie her, teorie redistribučních systémů.

JEL: C79, H00, H30.

Ing. Václav Vilhelm, CSc.

e-mail: vilhelm.vaclav@uzei.cz

adresa: Ústav zemědělské ekonomiky a informací
Mánesova 1453/75, 120 56 Praha 2

Energetické aspekty zemědělství ve vztahu k veřejným financím

Zemědělství hraje důležitou roli v energetické bilanci. V procesu rostlinné výroby je vázána sluneční energie v biomase, která může být zdrojem obnovitelných druhů energie nahrazujících energii z fosilních zdrojů. Současně je moderní zemědělství významným spotřebitelem fosilních zdrojů energie a tím i producentem uhlíkových zplodin. Jak spotřeba fosilních energií, tak emise uhlíkových zplodin mohou být předmětem zdanění. Na druhé straně jsou zemědělské podniky současně příjemci podpor z veřejných zdrojů a rovněž výroba energie z obnovitelných zdrojů bývá podporována z veřejných zdrojů, resp. daňově zvýhodňována. Energetické aspekty zemědělské produkce tak vstupují do poměrně složitého systému daní a podpor z veřejných zdrojů. Ekonomická efektivnost přitom nemusí automaticky znamenat energetickou efektivnost. Příspěvek se blíže zabývá vývojem ve Francii, kde je v současné době energetickým úsporám i snahám o snižování emisí věnována mimořádná pozornost, a jsou připravována konkrétní opatření v systému veřejných financí. Monitoring energetické efektivnosti zemědělských podniků se zde stává jedním z kritérií pro rozhodování o výši subvencí, což naznačuje možný směr vývoje do budoucnosti.

Klíčová slova: Energetická bilance, zemědělská politika, monitoring energetické efektivnosti zemědělství.

JEL: H23, Q01, Q40.

Ing. Radim ZELENKA

e-mail: radim.zelenka@centrum.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze
Nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Aplikace Aaronova pravidla v podmínkách České republiky

H. J. Aaron definoval tzv. Aaronovo pravidlo, jehož pomocí je možné porovnání výhodnosti průběžného financování důchodového systému oproti kapitálovému, přičemž jediným kritériem hodnocení je finanční hledisko, neboli efektivita, která je definována finančním přínosem. Můj příspěvek aplikuje Aaronovo pravidlo do reálií důchodového zabezpečení v České republice. Teoretické poznatky tohoto pravidla jsou testovány na konkrétních ekonomických datech s cílem nalézt a stanovit podmínky, které by bylo třeba splnit, při přechodu na kapitálově financované důchodové zabezpečení.

Klíčová slova: Aaronovo pravidlo, průběžný důchodový systém, kapitálový důchodový systém, důchodové zabezpečení.

JEL: A10.

Konference
„Teoretické a praktické aspekty veřejných financí“
byla uspořádána s laskavým přispěním:



Locke & Hobbes
účetní a daňová akciová společnost

VERLAG DASHÖFER
odborné nakladatelství, spol. s r.o.
Na Příkopě 18 (vchod z ulice Nekázanka),
P.O.Box 756, 111 21 Praha 1
tel.: 02/24 197 333, fax: 02/24 197 555
e-mail: info@dashofer.cz, www.dashofer.cz

Ing. Zuzana Vaněčková



Deloitte.

ERNST & YOUNG
Quality In Everything We Do



Rödl & Partner

Wolters Kluwer
Česká republika

MAZARS

GSK